

Українські ВІСТІ

9 березня 1947 р.

UKRAINIAN NEWS

Число 10 (68) Рік III

ЧИТАЙТЕ В СЬОГОДНІШНЬОМУ ЧИСЛІ

- Улас Самчук. Во время люте... (1 стор.)
- Міжнародна інформація (1, 2, і 3 стор.)
- М. М. — Завдання ген. Маршала в Москві (3 стор.)
- В. Василенко. Проблема чорного ринку (4 стор.)
- Іван Лисяк-Рудницький. — Дещо про „людей з того боку греблі“ (4 стор.)
- К. Давиденко. Спогади про Т. Шевченка (5 стор.)
- А. Н. Шевченків „Щоденник“ (5 стор.)
- Я. К. Церква в Советській Росії (6 стор.)
- Інж. С. Зеркаль. Про Фрайман і фрайманські вибори (7 ст.)
- Проф. Яр. Рудницький. Третє слово до редакторів (7 стор.)

ВО ВРЕМЯ ЛЮТЕ...

Недавно я поза Уралом
Блуждав і Господа благав,
Щоб наша правда не пропала...
Т. ШЕВЧЕНКО.

Коли перед століттям граф Орлов та імператор Микола I підписували шматок паперу, яким засуджувалося вигнання Тараса Шевченка, вони, очевидно, аж ніяк не могли подумати, на який саме подвиг посилають ту, на їх думку, незначну, майже злочинну людину. Вигнати з границь фізичної дійсності призначення, підписати і поставити печатку, це найпростіше, що може зробити урядовець — граф чи імператор. Більше і учини ще є збагнути й ствердити суть, зміст, закономірність вияву історичного, а тим самим, Божого хотіння.

Нам, тепер живучим, ці речі опукло виразні і цілком ясні. Шевченко за Уралом, чи Кас-Аралом, це те саме, що Шевченко в Кирилівці. Його фізичне в межах України, чи поза нею дуже мало тут значить. Це звичайне мале життя людини, яке може зламати кожний вусатий жандарм, але ми ще переконано знаємо, що в самій людині міститься сила, виразом якої є небо, земля, великі і мевні чини, дух і душа, що родить ідеї, що розвиває всі зародки великого і незбагнотого життя на землі. Цієї якраз суті не можна послати за Урал. Її не можна вбити підписом. Вона не рахується з просторами планети, вона, внаслідок, не вмирає, як матерія, а живе життям і в самому житті.

Шевченка послали за Урал, щоб він там розтопився в просторі. Він там не вмирає, а вертається, і вже сьогодні, сто років пізніше, за межами фізичної України карається мільйони тих, що визнають Шевченка. Тепер уже мало Сибіру. Відкриваються кордони на всі чотири сторони світу. Не вистачає підписів і декретів. Ми є скрізь. І ми так само вернемося...

Вернемося в свою велику, вимушену, вистраждану землю предків. Не сьогодні, так завтра, не в цьому, так в іншому поколінні; вернемося, не тільки як жива матерія, а і як живий дух, вернемося, і то передовсім в продовженні, як творчість. Стоїмо на сторожі, тут, в Нью-Йорку, в Буенос-Айресі, в Шанхаї. Ні. Ми дали. Ми в самій землі, в самій природі. Ми в душах наших глобальних — навіть тих, що ведуть нас на розтерзання, що відкрілися. Ми глибоко вросли в плоть, кров і душу дійсності і коли ми одного разу повернемося, ми вже будемо, як суд і осудження.

Деякі люди переконані, що це слова. Нещодавно чули ми таке переконання з уст одного советського достойника. Але ані граф Орлов, ані цей достойник якраз не поклякані рідні ціх справ. Бо коли б було інакше — не було б ні цього достойника, ні Орлова, бо вони ніщо інше, як звичайні шматки біології, підпорядковані тим самим законам, що й ми. Не їм казати, хто що має право бути на землі.

І коли ми сьогодні покинули рідні землі, ми покинули їх не тому, що ми створили злочин. Ми їх покинули, бо ми одержимі силою ідеї, якої ніхто нам взяти не може. Ми роджені не з волі імператорів. Ми роджені з волі Бога. Ми і тільки ми були змушені взяти на себе цей втегкий тягар і віхто віде, який пердиктатор не цитав нас, чому

само ми обрані для цього подвигу, чому ми розлилися на землі боротьби, чому не здаємося в полон, чому не хочемо, щоб нас було вбито. Це так є. Багато з нас воліли б давно звільнитися від цього обов'язку, але природа їх не звільняє... Ба... Вона втягає їх в простір, вона їх збагачує і огострює. Вона ставить їх в позицію абсолютної непримиримості. І який бідний той советський достойник, що не може цих речей ані збагнути, ані усвідомити... І тому якраз він програє.

Шевченко виграв і виграє, бо він ніс не декрет, а призначення. Шевченко вернувся назад і вже там діє з послідовністю дня і ночі. Він дав своєму народові право голосу, він надхнув його до боротьби, як цілі, він вложив в душу іскру вічного, він змусив всіх прийняти хрищення віри й трагічного обов'язку. Він відірвав нас від чужого воза і утвердив, мов істину, який місце не на шляху під колесами історії, а в судилищі, де судять і вирікають присуд.

Шевченко ніяк не абстракція ліричного порядку, а конкретна ідея і як така повинна нас до чогось конкретного зобов'язувати. В минулому він з жорсткою послідовністю вів нашу сугобо слезоточиву громаду до великого обов'язку 22-го січня 1918 року. Є певна мета, до якої він з такою ж жорсткою невблаганністю веде нас сьогодні. Шевченко збудує і трошить неволимо наші душі і веде в напрямку того абсолюту, де виконуються і гартуються речі завершені. Його завдання на цей „день лютий“ — не тільки нас зберігти. Ні, він хоче злотувати нашу розхитану природу. Він надає їй виразну і тричку форму. Ми сьогодні із страшною виразністю чуємо, як послідовно, як неволимо завершується процес формування нас в межах і поза ними, як росте буття, як твердне дух і духовість.

Ми, щоправда, покищо розкладені по різних, я б сказав, шухлядках історичного трезору. Елементи нас ще в процесі наближення. Ми, як кажуть популярно, роз'єднані. Можливо це ніяк роз'єднання, бо я не знаю живої української душі, що хотіла б заперечення основного. Можливо, це тільки розхитання... Але також дуже можливим є, що ми таки на правду переслідуюмо не одну, а кілька правд. І це стосується не тільки наших політичних груп. Нема нічого дивного, що є революціонери, не-революціонери, аристократи та демократи. Це мають всі великі, цілком зрілі і цілком випробувані історично народи.

Є речі, по-моєму, гірші. Є в нас складники, що порушують гармонію самого думання. Це творять непевність у вирішенні проблем. Звідси наш вічний патос експериментування замість діяння. Топчемося перед завданнями, що самі по собі вимагають звичайного виховання і доброго тону в поведженні. Може це є наслідком довгого і тривалого спілкування з „країною одержимих“, де назрівання проблем супроводиться обов'язково з катаклізмами, а можливо це також частина нас самих.

Дуже часто люди шукають. Ні, не істини, а патосу, а іраціональ-

ного, того, що неволімо. Це перетворюється в лірику. Творимо сніг, а людина сходу ніколи не шукає рішення. Вона смакує хаос, як стиль, як химеру. Вона, як стверджує Достоевський, тримає свого біса в душі і боїться з ним розлучитися.

Цей шал, замість сили, перманентне обурення замість доцільного думання утримує атмосферу такої крайності, де не може визріти до кінця ніяка справжня ідея. І це охоплює цілу фізичну територію нашої національної спільноти. Нічого нам покищо не помогло спілкування з заходом Європи, де ці речі мають більш устійнений характер. На сході і на заході нашої географії ми постійно вириваємося з рядів нормального „вердегану“, щоб постійно занурюватися і постійно тратитися у хаотичних потрясеннях, які ми навіть зємо словом революція.

З цього „боротьба ідей“. З цього, говорячи мовою людей, хаос, розслаблення, свистопляска. Боги, вожді, ідеї, президенти, уряди... В сумі це нещастя, знаємо, що це так, говоримо словом і не має сили узгіднити слово з чиним. Немає ані крихітки свідомої волі хоч на крок порупитися вперед від „засадничості“, щоб порушивши „засадничість“, дійти до рішення.

І коли подивимося до конкретного буття українського, то інколи бачиш, що все, що людина в собі має, вона беззастережно віддає на переборення самої себе. Вона вічно ненавидить і то якраз те, що повинна вічно любити. Близького свого... Найближчого. Товариша неолі. Людину тієї самої крові і тієї ж ідеї. Свого брата і свого батька. Аж до заперечення, аж до абсурду, аж до глупоти...

І єдиною силою, що утримує не розгалуження при одному, так би мовити, стовбурі, є сила Шевченкової глибини і воліччя. В історії і тепер він бачив і пізнавав суть. Він вказував на неї. Ціною неімовірного болю, він виривав із себе слова, що гасили навіть тих найтвердіших і тому коли ми шукаємо синтези, без єдиного слова змови, звертаємо свій змучений зір до нього. Так Шевченко нас єднає. Завжди ми з ним, йдемо, чекаємо, боремося, дома і не дома, праві і ліві, засадничі і незасадничі, добрі і недобрі. І так само, як від макабричного хахла ми дійшли до ясності і незаперечності нашого післанництва на землі, так само ми дійдемо до ясності в організації нашого почуття. Перше сталося через Шевченка і з Шевченком. Друге станеться, як наслідок першого, бо він, Шевченко, тримає нас, як прапор, як вождя, як імператора. Він був незмінно і є незмінно нашою природою в її основі. Він не підкупний, він чесний, він ширший і він великий.

Улас САМЧУК.

«Тривалий мир — мета всіх людей»

ПРОМОВА ТРУМЕНА В МЕХІКО

МЕХІКО-СІПІ. (Дена-ІНС). Минулого понеділка президент Трумен прибув своїм особистим літаком до Мехіко. На аеродромі його вітали мексиканський президент Мігуель Алеман, американський амбасадор в Мехіко, члени мексиканського кабінету і губернатори мексиканських штатів. Трумен є першим президентом США, що за час свого урядування відвідав Мехіко.

Того самого дня увечері Трумен виголосив промову перед представниками мексиканського уряду. Він сказав: „Досягти тривалого миру і безпеки для всього людства — не легко, але я переконаний, що це є метою всіх людей, не зважаючи на їх мову, національність, расу і походження“.

Такий уже широко розповсюджений недолік багатьох людей — скаргитися на труднощі, не додаючи доброго і радісного. Це стосується також і до сфери міжнародних відносин, де якраз розбіжності в поглядах, що відрізняють одні країни від інших, набагато більше акцентується, — продовжував Трумен. При цьому забувають про згоду, що існує в головніших сферах і наближає народи до взаємного порозуміння. Звичайно, було абсурдом твердити, нібито немає жадних різниць в політичних філ-

лософіях. „Однак, я не впадаю в розпач через очевидні зрозумілі труднощі. Труднощі є вимогою мужів рішучості.“

„Ми обстоюємо погляд, що держава покликана служити для добра одиниці, а не навпаки, нібито одиниця покликана для того, щоб служити державі. Все, що ми розуміємо під словом демократія, базується на цьому засадничому переконанні. Ми віримо, що кожна окрема людина повинна мати стільки свободи в своєму житті, скільки це можна погодити з правами інших людей. Здійснити це переконання на практиці — мета наших законів. Ми знаємо, що за диктатури не можна досягти найбільшої міри свободи і гідності одиниці“.

„Добросусідські відносини, які характеризують міжамериканську політику, є прикладом, як застосувати демократію на міжнародній основі. Добросусідська політика базується на взаємному пошануванні народів. Це є пошана, яку виявляє кожен відносно інших, не зважаючи на величину, багатство чи силу.“ Невтручання означає, що сильна країна не має права завдяки своїй силі накидати свою волю слабшій країні. А втім, невторчання ніяк не означає байдужості з приводу того, що відбувається за межами власної країни — сказав Трумен.

Англо-французький пакт на 50 років

ПАРИЖ. (Дена-ІНС). 4 го березня в Дюнкерхені Бев'ян і Бідо підписали англо-французький пакт, терміном на 50 років.

Ось головні його пункти:

1. На випадок можливої пімечкої агресії Франції і Англія погоджуються діяти спільно.
2. Якщо Німеччина нападе на одного з партнерів, то другий партнер має негайно виступити на допомогу першому. Ця ухвала залишається чинною і тоді, коли б навіть воєнні дії могли викликати заходи,

передбачені на такий випадок Радою Безпеки.

3. Англія і Франція, якщо Німеччина не виконуватиме накинених їй зобов'язань, відбудуватимуть між собою наради.

4. Обидві держави домовлятимуться з приводу всіх економічних питань, що мають для них спільні інтереси.

Міністри висловили надію, що пощастить укласти аналогічний пакт чотирьох великодержав, який забезпечить остаточну денацифікацію і роззброєння Німеччини.

СССР мобілізує корейців до війська

ВАШІНГТОН. (Дена-Ройтер). На одній пресовій конференції Маршал відмовився висловитися з приводу заяви головнокомандувача американських частин у Кореї про те, нібито Совети примусово мобілізують корейців до свого війська. Маршал, однак, сказав, що спеціальна група американського закордонного міністерства вивчає тепер корейську проблему всебічно. Та він не має наміру порушувати корейську проблему в Москві.

За день перед тим головнокомандувач американських окупаційних

частин в Кореї заявив представникам преси, що чулки про те, що СССР вишколює корейців, підтвердились. Натомість переговори з советською окупаційною владою про утворення тимчасового корейського уряду правилися безуспішно.

Сталін підозріває

ЛОНДОН. (ЮП). У зв'язку з переговорами в справі англо-російського пакту, один англійський представник заявив, що Сталін переконаний, нібито між США і Англією існує таємна угода, бо він не може собі пояснити часту узгодженість поглядів обох країн лише однією погодженістю їх інтересів.

До наших читачів

Цим доводимо до відома наших шановних читачів про те, що:

1. З 11. 2. п. р. наш часопис виходить друком у виданні Видавничої Спільки „Українські Вісті“, а не у виданні Спільки українських журналістів в Ульмі, як було до того часу.

2. В зв'язку з переходом до друку на ротаційній машині, надалі „Українські Вісті“ виходитимуть на 8 сторінках зменшеного формату.

РЕДАКЦІЯ.

Англії мали б залишитися в Греції

ВАШІНГТОН. (Дена-Ройтер). Американський уряд в одній ноті прохає англійський уряд також після 31-го березня не вводити своїх збройних сил з Греції і обіцяє одночасно підтримувати Грецію економічно. 3-го березня державний секретар Ечісон переслав цю ноту до англійського амбасадора в Вашингтоні.

* **КОРЕЯ.** (АП). З'єднання російських і американських окупаційних частин 25-го лютого протягом декількох годин „обмінювалися“ пострілами з обох боків демаркаційної лінії в Середній Корей.

* **ТОКІО.** (Дена-Ройтер). Генерал Мек Артур заявив у присутності декількох членів парламенту, що потрібно якомога скорше укласти формальний мирний договір з Японією.

* **АНКАРА.** (Дена). Питання контролю Дарданелл буде, напевно, обговорюватися в Москві на Конференції міністрів закордонних справ. Так думають турецькі політичні кола.

* **БРЮССЕЛЬ.** (Радіо-Беромунстер). „Ще рано, щоб укладати мир з Німеччиною“, — сказав бельгійський міністр закордонних справ Спаак 4-го березня, говорячи про ролі малих держав щодо устаткування миру.

* **РИМ.** (Дена). З нагоди 71-х роковин народження Папи Пія ХІІ в усіх церквах Риму 2-го березня відбулися урочисті церковні відправи.

* **ЄРУСАЛІМ.** (Дена). Жидівські терористи піддали минулої суботи багато нафтових доків у Гаїфі. Підпільна організація „Іргун Цвай Леумі“ в одній заяві представникам преси в Тель-Авів пояснює: „Це початок війни.“

* **ЛЯЙПЦИГ.** (Радіо-Штуттгарт). 4-го березня відкрито в Ляйпцигу весільний ярмарок. У ньому беруть участь понад 5 тис. експонатів. 300 фірм із західних зон Німеччини експонують там свої вироби.

* **МОСКВА.** (Дена). Як повідомляло московське радіо, Андрей Жданов, дотеперішній голова Верховного Совету, добровільно залишив цей пост. На його наступника призначено московського депутата Івана Парфьонова.

* **МОСКВА.** (Радіо-Штуттгарт). Президія Верховного Совету СРСР задовольнила прохання генералісимуса Сталіна і звільнила його від обов'язків міністра збройних сил Советського Союзу. Керівництво збройними силами СРСР перебирає на себе Булганін, дотеперішній заступник Сталіна на цьому посту.

* **ВАШІНГТОН.** (ЮП). Близькі до ОН кола твердять, що в справі Палестини спеціального засідання ОН не буде.

* **ЄРУСАЛІМ.** (ЮП). До Гаїфи знову прибув корабель з 1350 нелегальними жидівськими емігрантами.

* **ВАШІНГТОН.** (ЮП). Повернувшись з Європи, Гувер запропонував Трумеві проєкт допомоги Німеччині. Додатково коштуватиме 384 мільйони доларів і складатиметься з 2 1/2 мільйонів тонн збіжжя і 720 тис. інших харчових продуктів.

Маніфестація 50 тис. ветеранів війни

БРЮССЕЛЬ. Центр міста, де розташовано більшість міністерств та парламент, став 28-го лютого видовищем великих маніфестацій. Десять тисяч ветеранів оточили спочатку міністерство оборони, вигукуючи висловлюючи своє незадоволення з приводу того, що уряд нездатний вирішити їх соціальні домагання. Пізніше учасники маніфестації оточили великий будинок парламенту, намагаючись проникнути за масивну залізну огорожу. Коли до органів безпеки підійшло відслєнення, події набрала вигляду справжньої битви. Вікна і шибки в Національному палаці повибивано. Лише після того, як делегати уряду кризь відчинене вікно словистили, що парламентарії зобов'язали наступної п'ятниці розглянути закон на користь ветеранів — облогу парламенту було знято.

Міністр внутрішніх справ заявив, що поранено 30 осіб; серед них — 12 поліціантів і 18 маніфестантів.

Варто нагадати при цій нагоді, що уряд Рамальє першим в історії французького парламенту включив до колегії міністрів і міністра від ветеранів війни.

ПОПРАВКА

В числі 9 (67) в часопису, на стор. 2, в замітці «Арбайтсамт реструктуративт ЛП» трапилася помилка. В другому абзаці першої шпальти і далі в другій шпальті написано: «Особа жидівського виробництва не будуть переміщені з своїх таборів, а лише завантажені роботою поза таборами.» Треба: «... а лише завантажені роботою в таборах.» Ласкаво прохасмо виправити. РЕД. «У. В.»

Посол Глінка про українських ДП

Посол Глінка, що не дуже давно відвідав табори українських втікачів, повертаючись до Канади, сказав у Лондоні, в доміві „Союзу Українців Великобританії“, звіт про свою подорож, в якому, між іншим, сказав так:

„Мушу заявити, що на мою думку, українські переселенці в таборах, які мені доводилося оглянути, це найвартісніший елемент з усіх переселенців, які залишилися в Європі. Всюди, де я був між нашими людьми, впадало воковелике піклування про чистоту та порядок у щоденному житті. Найбідніші житлові приміщення наших скитальців вражали своєю чистотою. Так і видно було, що це випливало із вродженого їхнього замилювання до чистоти і порядку.“

Я бачив муравлину працю наших переселенців. Хоч вони знають, що життя їх у цих таборах не вічне, що за місяць-два їх можуть перенести на інше місце, однак це їх не знеохочує, вони будують і роблять, начебто мали там завжди мешкати. А коли їх перенесуть на інше місце, вони знову ж так само заповідливо беруться до праці. Про всіх наших переселенців моя опінія неохотна: це дуже вартісний елемент, що кожній державі, кожній суспільності, де він знайдеться, може принести тільки користь і честь. І цей елемент вартісний того, щоб його врятувати, і мусить бути все зроблено для цієї мети.

Не подаю вам багато прикладів, хоч бачив я їх безліч; вони вам не

потрібні, вони потрібні мені. Бо передо мною завжди стоїть образ: могло б бути так, що мій батько не емігрував би до Канади, а залишився б у краю, і могло б бути так, що хтось із теперішніх переселенців був би виїхав до Канади, і його син став би там послом та нині привітав би до переселенців, серед яких я був як переселенець. Я знаю, що в таких обставинах я хотів би від свого українського посла...“

І тому я не промовляв до наших переселенців, я не робив маніфестацій, я й так добре знаю, чого їм треба, бо я намагався якнайбільше бачити. І я бачив...“

(За часописом „Америка“ з 11. 2. 47).

Мала причина — великі наслідки

Дон Люї Гарсія, делегат Мехіко при ОН, після одного веселого вечора в ресторані „Компагана“, хотів розраховуватися чеком, але метрдотель ресторану відмовився взяти чек і покликвав поліцію.

Дон Люї провів ніч у поліції. Саме тоді соціальна комісія ОН більшістю одного голосу відхилила пропозицію Советів у справі втікачів. Голос, якого бракувало Советам, був якраз голосом мекіканського делегата.

Мала причина — великі наслідки. („Нувель де Франс“)

Нові політичні ускладнення в Польщі

Амністія в Польщі

ВАРШАВА. Оголошено в усіх деталях закон про амністію, за яким будуть звільнені 25 тисяч в'язнів. Амністія поширюється також на всіх членів підпільного руху і осіб за кордоном, котрі протягом двох місяців зголосяться в компетентних польських установах. Всі поляки, засуджені за свої політичні провини до 5 років ув'язнення, підлягають амністії; для засуджених на довший термін кара буде зменшена, а для засуджених до найвищої кари буде замінена на 15 років ув'язнення. Винятком становлять 3 тисячі осіб, засуджених за шпигунство чи державну зраду.

Виселення німців

ВАРШАВА. 3 березня. З області на Схід від лінії Одер-Найса виселено досі до Німеччини 1.653.000 німців. Натомість там поселено 3.600.000 поляків. Про це довідуємося з часопису „Нувель де Франс“ за 5. 3. 1947 р.

Італійські фашисти співпрацюють з комуністами

РИМ. (ЮП). Один із провідників профашистської партії „Уомо-Квалонкве“ Еміліо Патріссі подав в пресі до відомо, що частина членів його партії мусить покинути її лави, бо не погоджується з просовітським наставленням провідника Джіанніні. Джіанніні останнім часом нав'язав контакт з провідником італійських комуністів Толіятті та домовився про тісний співпрацю. Прихильники Патріссі не погоджуються на таку співпрацю. Преса звертає увагу, що Джіанніні в визначним співробітником фашистської партії, і його крок має на меті підтримати всі антидемократичні сили в Італії.

СВІТ СЬОГОДНІ

МОСКВА — ТАКОЖ ПІДГОТОВУЧА СТАДІЯ

Сумнів Бевіна

ЛОНДОН. (Дена-Ройтер). Під час дебатів у Нижній палаті про зовнішню політику Англії Бевін сказав, що порядок денний Московської Конференції не легка річ. Лише самий звіт альянтської Контрольної Ради в Берліні покаже, настільки велике завдання обговорювати питання про майбутнє такої країни як Німеччина. Альянти не можуть допустити до зuboжіння 66 мільйонного народу в центрі Європи.

„З другого боку, — продовжував Бевін, — ми мусимо думати про безпеку в Європі. Навіть по двох роках я сумніваюсь, чи німці таки справді збачують користь миру і безглуздя війни.“ Він, Бевін, не думає, щоб Московська Конференція могла устанити мирний договір з Німеччиною. Її завдання — підготувати потрібні передумови для досягнення цієї мети.

Щоб перебрати провід...

З однієї статті часопису „Санді Таймс“ виходить, нібито російська військова влада в Берліні підготувала для Молотова власний статий план майбутньої організації Німеччини. Советський Союз хоче запропонувати в Москві своїм гостям перший конкретний план Німеччини, який не виключає ревізії східних німецьких кордонів. Цим жестом, — твердять „Санді Таймс“, — Советський Союз знову хоче перебрати на себе провід у всіх німецьких справах, що його втратив він у 1946 р. (СПД).

Англія — штат США?

АТЛАНТА. (Дена-Ройтер). 3-го березня. Річард Руссел, демократичний сенатор штату Джорджія, заявив одному представникові часопису „Constitution“, що США повинні б приєднати до себе Англію, Шотландію, Ірландію і Веллз як членів американської федерації держав.

За пропозицією Руссела, ці держави мали б бути репрезентовані кожна зокрема двома сенаторами і депутатами. Сенатор Руссел сказав,

За соціалістичну Європу

ЛОНДОН. На міжнародній соціалістичній конференції обрано „Комітет Об'єднаних Соціалістичних Держав Європи“, що його названо єдиним засобом для забезпечення миру і вирішення європейських проблем, включно з німецькою. Цей план не має нічого спільного з Черчілевою ідеєю Паневропа, яку англійська партія праці рішучо відхилила. Він не буде жадним „блоком“, а тільки мостом. До Комітету також обрано двох німецьких представників: Гайяна Йоахіма Гайдора і Вільгельма Діттнера з Гамбургу. („Штуттгартер Цайтунг“ 1. 3. 47).

18 мільйонів комуністів

ЛОНДОН. (ЮП). Під час Конгресу комуністичної партії Англії, на якому були присутні комуністи з усього світу, індійські і південно-африканські делегати критикували своїх англійських комуністичних колег, бо вони, мовляв, заведбали справу боротьби за самовизначення всіх до сім залежних областей. Учасників Конгресу повідомлено, що в різних країнах існує тепер 67 комуністичних партій. Про кількість комуністів у 10 країнах, між іншим, в Югославії та Албанії, немає жадних даних. Інші 57 комуністичних партій охоплюють 18. 528. 700 кандидатів. На окремі країни припадає: СРСР—6 мільйонів, Італія—2.200.000 Китай—2 мільйони, Німеччина (член СЕД)—1. 576. 000, Франція—1. 300. 000, Чехо-Словаччина—1 мільйон. В США налічується 74 тис. комуністів, в Англії—43 тис.

Франція затримає полонених до 1948 року

ПАРИЖ. (ЮП). Франція звернулася до США з проханням перенести термін звільнення 440 тис. німецьких полонених до наступного року, бо вона конче потрібні для відбудови французької економіки.

Наступ проти грецьких партизан

САЛЬОНІКИ. (ЮП). Щоб ефективніше поборювати діяльність партизан, під кінець лютого урядові частини кинули в бій авіацію. Після запеклого триденного бою 28-го лютого партизани втратили 50 чоловіка. Грецька армія і жандармерія планують перейти другої половини березня до генерального наступу в районах довкола Сальоніків і Лярісса, де вже сконцентровано 50 тис. воїнів. Партизани з свого боку зібра-

ли частково примусово, а частково із добровільців „вільну армію“, численністю до 20 тис. чоловіка.

Свідчення одного полоненого офіцера з партизанських загонів перед комісією Ради Безпеки в справі дослідження ситуації на Балканах виставляє Югославію в дуже невигідному світлі. Полонений офіцер сказав, що він, як і багато інших партизан, відбував вишкіл у Югославії.

Другий з'їзд польських журналістів

22-23-го лютого ц. р. коло Франкфурту, в м. Епштайн, у власній віллі Сивдикату Дзєнїкажи Польських відбувся Другий загальний з'їзд польських журналістів з теренів Німеччини.

Серед гостей, запрошених Сивдикатом, були присутні представники Спілки Українських Журналістів та представник Спілки литовських журналістів — ред. Ганцер Ровілас. Голова з'їзду привітав гостей та прочитав надіслане привітання з'їздові від Спілки латвійських журналістів.

Від імені Спілки Українських Журналістів учасникам з'їзду висловив привітання секретар СУЖ-У, в якому підкреслював потребу тісної співпраці між журналістами поневолених народів та висловив надію, що ми стоїмо перед початком серйозного оздоровлення польсько-українських відносин.

У двогодинним звіті дотеперішній голова Сивдикату д-р Клявдьюш Грабек (колишній редактор передсвого воєвського щоденника „Кур'єр Пораня“), детально висвітлив діяльність Сивдикату. Зокрема він влучно схарактеризував значення преси як дзеркала інтелек-

туального і культурного розвитку народу та загострив увагу на потребі поборення дрібних маловартісних видань з метою концентрування всіх зусиль навколо найповажніших органів.

Сивдикат об'єднував у звітному році 54 членів і 38 кандидатів. З них 9% виїхало до краю, 12% — за океан і 6% вибуло з різних причин. Значна частина журналістів втратила ДП, але користується допомогою своїх закордонних осередків. Керівні громадські організації (зокрема Переселенська Комісія) подбали, в порозумінні з Сивдикатом, про прилієння до більших емігрантських груп по декілька журналістів для організації в місцях нового побуту часописів та розбудови культурно-освітнього життя. Сивдикат зорганізував значний пресовий архів та забезпечив постачання заокеанських осередків і бібліотек польськими виданнями в Європі.

Після дискусії по звіту ред. Грабка, з'їзд обрав нову управу Сивдикату в складі: голова — ред. Йозеф Белясевич; заступники: — ред. Бельський і ред. Антоні Червїнський; секретар — ред. Ян Кравец. М. В.

ЗАВТРА ПОЧИНАЄТЬСЯ МОСКОВСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ

Завдання ген. Маршала в Москві

Найважливіше завдання ген. Маршала на його новім посту міністра закордонних справ США — це, безумовно, виробити і затвердити таку угоду, щоб вона перетворила повсюдну Німеччину на цілком здорову державу, яка, проте, не могла б в майбутньому загрожувати світовому мирові і безпеці в Європі.

Це завдання справді важко здійснити. Згода повинна бути досягнута між чотирма країнами, кожна з яких зокрема має свої власні погляди на Німеччину. Подруге, завдання це важке, бо не можна гаяти часу. Європа сьогодні — паралізований континент і залишиться такою, аж доки остаточно не поладять німецьке питання.

Це не така легка робота для людини, що лише 21-го січня перебрала обов'язки міністра закордонних справ і, звичайно, їй може здаватися, що прагнення дійти до такого важливого порозуміння за такій короткий час, не обізнавшись як слід з ситуацією, це все одно, що намагатися попасти м'ячем у мішень.

Минуле не заспокоює. Європа і Німеччина лише тепер починають подавати перші ознаки життя після воєнного паралічу. Потсдамських ухвал не виконується. Ніхто не задоволений з метод денацифікації і роззброєння Німеччини. Альянти сперечаються між собою. Вони ніяк не можуть погодитися щодо нових кордонів Німеччини, форми її уряду, її економічної відбудови і політичних обов'язків. Одне слово, сучасна ситуація несприятлива для Маршала.

Три важливіші точки

Вивчаючи становище перед Московською Конференцією, ген. Маршал мав би звернути увагу на такі головніші точки:

1. Советський Союз прагне такої угоди, яка забезпечила б йому найбільшу кількість відшкодувань з поточної продукції, не зважаючи на катастрофічний стан німецької промисловості.

2. Франція вимагає такої угоди, яка найбільшою мірою гарантувала б їй безпеку і одночасно уможливила б одержувати з Німеччини цю найбільше вугілля і сталі.

3. США й Англія бажають такої угоди, яка б зменшила їх витрати на окупацію Німеччини. Вони гадають, що з розвитку німецької промисловості поліпшає загальний економічний стан Європи.

У Вашингтоні переконані, що Москву цікавить німецька проблема як економічно, так і політично. Крім того, не слід забувати, що за всяких конфліктів, які поставали між двома, Кремль був завжди третім, що виграв.

Що розглядатимуть в Москві?

... Три важливих фактори, про які ми, на жаль, часто забуваємо, допоможуть ген. Маршалу і його колегам, коли вони в Москві вивчатимуть ці проблеми.

1. Вони повинні з'ясувати раз і назавжди, що ніколи в Європі і взагалі в світі не пауватиме цілковита економічна і політична певність без їх загальної підтримки і згоди. Отож і в німецькому питанні вони мусять забути власні інтереси заради інтересів цілого світу.

2. Альянтська Контрольна Рада в Берліні показала, що за 18 місяців окупації Німеччини представники чотирьох держав могли ж спільно керувати і співпрацювати в атмосфері дружби і взаємодопомоги, не зважаючи на протилежність інтересів альянтів. Правда, Потсдамської угоди не виконувало, але це

можна віднести на conto вищих чинників великодержав.

3. Третій фактор — це досягнення згоди в справі мирових договорів із сателітами Німеччини, коли вищі чинники чотирьох держав знайшли за можливе порозумітися, не зважаючи на розбіжності інтересів і політичних світоглядів.

Нині існують шість основних питань, з приводу яких американці, росіяни, англійці і французи шукатимуть рішення, перед тим як буде поладжена німецька проблема. Найважливіше з цих питань — це советська вимога десятих мільярдів доларів німецьких відшкодувань для самого СССР та десятих мільярдів доларів для інших трьох альянтів.

Друге питання — альянтська контролі важкої промисловості Рурської області. Рурська область належить до англійської зони, що, як відомо, тепер економічно об'єднана з американською зоною. Тож практично ідеться про те, якою мірою і в який спосіб будуть допущені Совети до цієї міжнародної контролі. Відповідь залежатиме від того, якою мірою Совети виявлятимуть бажання співпрацювати з західними альянтами в справі відшкодувань, економічного об'єднання Німеччини та її політичного устрою.

Економічне об'єднання Німеччини ухвалене в Потсдамі, але не проведене в життя, є третім питанням. Американці й англійці завзято борються за проведення в життя цієї тези, але тепер, після звіття англійської й американської зон, погодилися, що хоч вони і бажать об'єднатися — ця проблема втратила свою первісну гостроту.

З трьох висловлених економічних проблем — відшкодувань, питання Рурської області економічного об'єднання Німеччини — випливають три інші політичні проблеми. Найголовніша з них — форма майбутнього уряду Німеччини. Американці, англійці і французи виступають за конфедерацію об'єднаних провінцій Німеччини на чолі з центральним урядом з обмеженою повноваженнями.

Підсумки лондонських нарад

ЛОНДОН. (Дена). 26-го лютого, після 6 тижнів нарад, закінчилася конференція заступників міністрів закордонних справ чотирьох великодержав.

У загальних схематичних рисах робота заступників зводиться до двох основних пунктів: поперше, вони вислухали заяви і погляди менших альянтських країн з приводу майбутнього німецького та австрійського мирових договорів і, подруге, обговорювали правила процедури на Московську Конференцію.

Все це вони виклали в звіті, що має лише 90 сторінок. До нього прикладено також меморандум окремих країн і декілька пропозицій про утворення спеціальних комісій, які мали б полегшити працю міністрів. Якщо додати сюди ще звіт альянтської Контрольної Ради в Берліні, підписаний представниками чотирьох окупаційних зон, — то це й буде весь матеріал, що має стати основою переговорів у Москві.

Практично заступники міністрів досягли згоди лише з таких засадничих питань щодо правил процедури:

1. Мировий німецький договір повинні опрацювати члени Ради міністрів („великі чотири“), однак, вони можуть радитися з представниками інших альянтських країн.

2. По закінченні загальної конференції Рада міністрів має зредувати остаточний текст мирового договору.

3. Остаточний текст мирового договору підпишуть спочатку ті держави, які брали участь у мировій конференції, а потім всі ті, що перебували у стані війни з Німеччиною.

4. Мировий договір стає чинним після того, як його ратифікують чотири великодержави. Паралельно з цим його мав би ратифікувати німецький уряд.

Склад делегацій

Американську делегацію, що складається з 84 осіб, очолюватиме Маршал. Головним делегатом в німецьких справах буде американський амбасадор Роберт Морфі. Також Форстер Даллес, фахівець республіканської партії в закордонних справах, братиме участь в нарадах. Бенямін Коген, що супроводжував Бернса на Паризьку Конференцію, буде особистим радником Маршала.

Англійська делегація складається з 150 осіб. До неї, між іншим, входять: Вільям Стронг, лорд Гуд і ген. Робертсон. Її очолюватиме Бевін.

На чолі французької делегації, — до складу якої входять ген. Катро

Такий устрій є потрібним з міркувань безпеки надалі. Щожло Советів, то вони — за міцний централізований уряд. Але західні альянти на це не погодяться.

Східні кордони

Другою політичною проблемою є питання східних кордонів Німеччини. На підставі Потсдамської угоди Польщі було передано в тимчасове користування східні терени Німеччини, звичайно, під умовою, що це питання остаточно буде врегульовано і устійнено мировим договором.

Молотов вважає польські кордони по Одер і Найсу за остаточні. Ціком протилежну думку висловив Бернс в своїй штуттгартській промові у вересні 1946 р. Однак, ні він сам, ні багато з американських політиків не вірять, що буде легко повернути німцям ці терени, а деякі останнім часом переконалися, що це взагалі неможливо. Советська підтримка сучасного уряду в Польщі і вороже ставлення до нього урядів США й Англії — головні перешкоди до такого порозуміння. Як США, так і Совети намагатимуться забезпечити себе щодо цього підтримкою німецького народу.

Контролі на майбутнє

Остання політична проблема — це контролі Німеччини після закінчення окупації. США вважають за найліпше укласти сорокарічний пакт чотирьох держав, на підставі якого всі чотири мали б негайно вступити, якби Німеччина знову почала загрожувати агресією. Совети вважають такий термін недостатнім.

У політичних колах США щодо цього остаточна думка ще не кристалізувалася, а тому ген. Маршалові доведеться маневрувати в Москві між згодою і конфліктом, керуючись лише загальними вказівками і засадами, а все інше залежатиме від його власних політичних здібностей.

(За „Нью-Йорк Геральд Трібюн“ подав М. М.)

Для закордонних гостей

Росіяни відкрили в Москві новий ресторан, який одночасно є і нічним клубом, що може міститися з найрозкішнішими готелями Західної Європи. Його багато декоровано, не шкодуючи коштів; він має найкращі обідні і напівденні, при них є два бари, дві музичні капелі і одна виставка.

Серед зимі може кожний, хто тільки має для цього гроші, їсти тут кав'яр, біфштекс, баранину, салату, помаранчі, морожене з вершкові сметани і пива все, починаючи цілим рядом напівденних з дивними чужинськими назвами і кінчаючи російськими винами. Заля ідалові оформлена у віденському стилі і витримана в білих тонах. Офіціанти обслуговують у фраках...

Відкриття цього розкішного ресторану під час конференції закордонних міністрів буде непереборною спокую для відвідувачів. Так пише „Нью-Йорк Таймс“. Коментари, як кажуть, зайві.

Офіційна громадянська війна в Китаї

НАНКІН. (ЦБС). З Китаю повідомлено, що Чан-Кай-Шек припинив усі переговори з комуністичними представниками. Він видав наказ, що всі комуністичні представники до 5-го березня мусять залишити китайські терени, які належать до зверхності центрального уряду. З цього дня офіційно проголошується громадянська війна в Китаї.

Англія вживає запобіжних заходів

Економічний план на 1947-48 р. ЛОНДОН. Англійський уряд опублікував у формі Білої Книги економічний план на 1947-48 рік. Найголовніші його точки такі:

Оскільки вугілля є підвалиною всякого економічного розвитку, то число гірників має бути збільшене з 695 тис. до 730 тис. Видобуток вугілля повинен підвищитися принаймні до 200 мільйонів тонн. Тому протягом наступних 5 років всі гірники будуть звільнені від військової служби. Крім того, будуть завербовані на працю чужинські робітники, зокрема поляки. Їх набиратимуть з ДП.

Щоб палична криза не могла відбутися, передбачено ряд заходів і обмежень щодо вживання електроенергії для не-промислових цілей.

Загальне число робітників заплановано збільшити щонайменше на 100 тисяч, щоб воно під кінець 1947 року складало 18,4 міль.

Експорт в 1947 році повинен на 40% перевищити експорт 1938 року. Заплановано ні в якому разі не зменшувати заробітної платні і не зменшувати кількості робочих годин, щоб не зменшити продуктивності праці.

Націоналізація англійської власності... в Югославії

ЛОНДОН. Як подає „Нувель де Франс“ за 25. II, в одній югославській ноті до Лондону повідомляється про націоналізацію англійської власності в Югославії. Ця подія викликала в дипломатичних колах велике здивування, бо Англія і Югославія підписали угоду, на основі якої передбачалося утворити спеціальну дослідчу комісію. В югославській ноті говориться, що англійському уряду більше не потрібно вислати комісію.

Чергова фікція самостійності

ЛОНДОН. (БС). На основі запланованих Вишнінським змін советської конституції кожна із 16 советських республік мала б дозволити обмінюватися з закордонними своїми дипломатичними представниками і утримувати власну армію. Однак, Верховний Совет зберігає за собою право ратифікувати договори. Так виходить із повідомлень радіо і преси.

ЗВІДУСІЛЬ

* ПРАГА. (Дена-Ройтер). Вет-намська делегатка на міжнародному жіночому конгресі в Празі сказала, що колишні німецькі воєні-есесівці борються в лавах французького війська проти вет-намських збройних сил.

* АТЕНИ (Дена) З 25-го лютого ц. р. Додеканезькі острови знову повернено Греції.

* ЛОНДОН. (УБІ). Часопис „Нью Ечейндж“ повідомляє про зріст антикомуністичних настроїв у США. До парламенту подано петицію, яка вимагає усунути комуністів та їх прихильників з радіо і фільму. Під петицією підписалося стільки людей, що вона має 30 метрів довжини.

* МОСКВА. (АП). Приблизно 300 тис. советських підлітків проходить в СССР виробничий вишкіл. Вони вчаться на майбутніх фахівців металургійної промисловості, гірників і техніків. За советськими підтриманим планом, через ці школи мають пройти понад 4 1/2 мільйони юнаків.

* РАЙКВІК. (АЕП). В той час, як населення середньо-європейських країн дуже терпить від суворой зими в ісландській столиці Райквіку тепер настільки тепло, що жінки ходять там у літньому одязі, а чоловіки в жилетах. Від 50 років на острові не було такої лагідної зими.

ПАРИЖ. (Радіо-Берлін). Французькі кола будуть перетворені в департамент в, щоб у такий спосіб французька метрополія була тісніше зв'язана з своїми заморськими володіннями.

ГЕТТІНГЕН. (Дена-ДПД). На одному зібранні студентів Геттінгену ректор університету проф. Р. йн захвав, що пльомби з ціняним калієм (яким отруїли себе, між іншим, Гімлер і Герінг) були виготовлені на вимогу Гітлера і Гімлера ще в 1943 році. Спочатку їх випробувано в концентраційних таборах. Жертвою цих „дослідів“ стало 60 осіб.

БЕРЛІН. (ДПД). Поблизу Фюрстенбергу (на Одері) забито двох вовків. Протягом двох ночей вовки викрали в одного селянина двох кіз і частково з'їли. З допомогою собак-шукачів поліція направила на слід вовків і після довгого переслідування забила їх. На думку російських офіцерів, це були сірі вовки, що через велику холоднечу зайшли дуже далеко на Захід.

* ЛОНДОН. (ЮП). Під що пору в англійському полоні перебуває 3 німецьких генерал-фельдмаршалів, 164 генералів і 17 адміралів.

* ЛОНДОН. (Радіо-Берлін). На конференції комуністів Британської імперії жидівські та арабські делегати з Палестини гостро критикували сіонізм і англійській та американській імперіалізм на Середньому Сході.

* НАНКІН. (ЮП). Як повідомлено із Китаю, війська центрального уряду оточили в провінції Шантунь 100 тис. комуністичних воєнків.

* АТЕНИ. (АП). Щоб знищити рої москітів, переносників збудників малярії, 17 літаків збрикали приблизно 80% загальної площі країни спеціальним розчином „ДДТ“, боевим засобом проти комарів.

* ВАШІНГТОН. (Дена). Ісландія переслала до США ноту, протестуючи проти американської пропозиції стати 49 штатом Північної Америки.

* СТОКГОЛЬМ. (ЮП). Відзначаючи заслуги католицької церкви у справі підтримки жертв війни, шведський король Густав нагородив Папу Пія XII „орденом Принца Карла“.

Вісті з економіки

500 тис. авт США на експорт. Цього року американська автомобільна промисловість має намір експортувати 250 тис. нових особових авт і стільки ж вантажних. Щодо експорту особових авт, то це число було більшим тільки в 1937 р., коли річна продукція складала 272.500 штук. Також експорт вантажних авт у 1937 р. був найбільший — 203.400 штук. Автомобільні заводи США запланували довести річну продукцію до 4 мільйонів особових і 1 мільйона вантажних авт. (АП).

Фірма підтримувала чорний ринок. Як повідомила спеціальна дослідча контрольна комісія, 60% із загального числа 300 фірм урядового безірку Кассель општрафовано, бо вони провадили чорну торгівлю і некоректно провадили свої підприємства. (Дена).

Проблема чорного ринку

«Нова» галузь економіки

Вивчаючи проблеми повоєнних ринків Європи, американські і англійські економісти і фінансисти натрапили на нове економічне явище, що не має досі наукових визначень в економіці — чорний ринок. Це нова своєрідна економічна організація, нова система, яка проникає в повсюдну продукцію і торгівлю, державну систему, фінанси, рільництво і навіть експортну торгівлю. Це справді „нова“ галузь економіки, людського життя, одна з сучасних проблем людського існування.

Чи це випадково, чи може з природи речей, але факт залишається фактом: ця проблема деякою мірою зв'язана з існуванням УНРРА. УНРРА з її мільярдами запасами товарів і харчів, зокрема цигарок, тютюну, сірників, цукру, була через незвані шляхи „головним постачальником“ різних американських і англійських товарів на чорних ринках.

Ось що говорять філія УНРРА в Італії: „Чорний ринок обслуговується цілою мережею посередників, інформаторів, автомобілів, транспортних агентств. Для багатьох родин чорний ринок став основним джерелом важливого прибутку“. Більше того, як повідомляв берлінський „Телеграф“, чорний ринок має своїх гуртовників, економістів, сітку роздрібною торгівлі, яка перетворилася в „тасмун секту“ — з своїми звичаями і прийомами; без умовних знаків, відкритих і тасмунних ходів; не всякий може знайти туди дорогу. Найстрашніше те, що це стало вже системою, з якою ні поліція, ні інші органи не знають як боротися. Бо „всі“ торгують, міняють, а багато, зокрема німців, під різними вивісками провадять відверто спекуляційну роботу.

Хто постачальник чорних ринків? Харчі постачають селяни, мелники, банки, „виробники пасти для чобіт“, скитальці, зокрема жиди, різні службовці УНРРА та ті люди, які одержують харчові галки з Америки і Канади. Чорний ринок має базари, місця зустрічі, ідальні, кав'ярні, свої „біржі“, де „грають“ свої маклери, перекупники, як на офіційних біржах. Говорять про якісь великі склади заборонених товарів, про склепи, про кишенькову торгівлю, але знайти вивідати важко, бо у кожного офіційна вивідка, що він працює, вчать-

ся, грас на тромбоні і співає в кафе-шантані...

Але харчові продукти не єдині предмети чорного ринку. Бензина, пеліциліна, мотори, автомобілі, радіо, електричні частини, варстати і т. д. і т. д. — все це (до папірців включно!) за „добрих зв'язків“ можна дістати.

Ви спитаєте — хто купує це, відповідаю запитанням: а хто не купує?.. Недавно зустрічає мене знайомий і питає: як живеш, як працюєш. Коли я відповів йому щиро, що в установі, то він мене знову запитує, як я можу „чесно“ прожити з праці. Він, мовляв, так не вміє. Дивна річ! Люди забули чесно працювати, придбали нову професію, якої досі не готували ні один університет, ні одна висока школа.

Цигарка — нова „міжнародна валюта“

До вивчення економічної природи цих явищ, хочемо торкнутись ще одного, а саме, „цигаркової валюти“. Поруч паперових і золотих грошей, нарівні з американським долляром, англійським фунтом стерлінгів, швейцарським франком, в Італії, Австрії, Німеччині, Франції і навіть Чехії та Швейцарії появилася нова „неофіційна“ міжнародна валюта — цигарка. Американські економісти заявляють, що цигарки в пачках „Lucky Strike“, „Chesterfield“, „Old Gold“, „Camel“, „Philip Morris“, та англійські „Graven“, „Capitan“, „Gold Flake“, „Woodbine“ на чорних ринках тепер найпевніший спосіб вкладати і зберігати капітал, якому за теперішніх економічних умов гарантовано високий і швидкий зиск.

Ця незаконна „міжнародна“ валюта стала навіть на перешкоді запровадженню грошових реформ, а, з другого боку, спричиняється до того, що багато цінностей, як от прекрасні картини, старинна порцеляна, килими, фото-і оптичні апарати, хутра, без всякої контролю вивозяться не тільки окремими штуками, а й навіть цілими партіями з Європи до Америки, і ніхто не спроможний цього „шмуглерства“ припинити.

Німецький тижневик „Віртшафтс-Цайтунг“ (ч. 2) подає з цього приводу цікаві відомості, а саме, в портах: Неаполі і Бремени, Шербурзі і

Трієсті, куди прибувають пароходами різні харчові товари УНРРА для європейських держав, в день прибуття пароплавів з Америки відкриваються „цигаркові біржі“, де сеньйорини, фройліни і мадамзели купують від моряків цілими картонами цигарки, а натомість за встановленими цінами і таксами продають різні речі.

Особливого ж значення надається в обігу т. зв. в міжнародній літературі „амі-цигарці“ (дружина цигарка). За цигарку завжди вам дають скоріше все, що є в склепі. Попробуйте дати в ремонт свої подерті черевики. Вам відмовляють, а коли покажете цигарку, тоді приймуть з радістю. Куди не прийдете, без цигарки вам нічого не зробить, не продасть, а за одну дві „амі-цигарки“ вам продадуть і зроблять позачергово все.

Американська і англійська цигарка на італійському ринку розцінюється в 31-38 разів дорожче, ніж в Англії і Америці. На берлінській чорній біржі один картон американських цигарок (20 пачок) коштує 120-140 дол., замість 9,50 дол. в Америці. Якщо взяти на увагу, що американський вояк одержує щотижня 200 цигарок, тобто 800 штук кожного місяця, не рахуючи тих цигарок, що він одержує ще з дому від своїх рідних і приятелів, — то він легко має понад 300 дол.

Німецькі економісти зробили цікавий підрахунок: приймаючи курс німецької марки 30 центів — так прийнято для розрахунку з німецькими полоненими — картон американських цигарок коштує 31,70 НМ. На чорному ринку в першому-лі-

шому німецькому місті цей картон продається за 1000 НМ, а в Берліні куди дорожче; виходить, що один долар в перерахуванні на цигарки коштує понад 100 НМ. Іншими словами, „цигаркова валюта“ — печуванна спекуляція, яка перевищує уже всякі чорнобіржові розрахунки.

Економічна природа чорного ринку

Яка ж економічна природа чорного ринку і „цигаркової валюти“? Нестача споживчих, головню харчових товарів, перехід багатьох держав під час війни на приділи, на „кальорії“, зрівняння всіх громадян в цьому єдиному відношенні в правах, перехід підприємств на військову продукцію — все це викликало на широкому ринку дефіцит загальноживих хоздиких товарів.

Тут ще відігравали ролю і значення різні „кон'юнктурні“ явища, викликані воєнними умовами. Для прикладу наведемо таке: один час Німеччина була переповнена українським салом і часником. Їх скрізь можна було дістати досить. Після захоплення Норвегії у Німеччині можна було побачити дуже багато хутр т. зв. срібного лиса, якого купувала майже кожна німецька родина. Або східні килими, завезені з України. Там народ „продавав“ з голоду за дешеву ціну або міняв, а німці за безцінь купували. Грошей було багато, а за них нічого було купувати, отож купували все, що попадало.

Програвши війну, Німеччина з своїми союзниками опинилась у важкому стані — різного добра і цінностей, грошей у німців і їх

союзників було багато, а їсти чортма. Появилась УНРРА з своїми складами, усі кинулись збувати чи міняти цінності на харчі. А через те, що цигарки і тютюн були найдефіцитніші, бо багато ставило їх вище хліба, цукру, масла, м'яса, то всі почали скуповувати цигарки, знаючи, що їх завжди легко обміняти на харчі або просто продати.

Звичайно, грошова інфляція в різних державах, яка мала інші причини походження, утворювала на ринку сприятливий ґрунт для різних спекуляцій. До цього треба ще додати безробіття, недостатнє забезпечення інвалідів війни, які різними способами шукали собі матеріальних засобів до життя.

Чорний ринок — ознака економічної непевності, розладаності економічного організму, нездорових валютних відносин, а з морального боку цілковитий занепад і брак упоряди християнських людських чеснот.

Основний засіб усунути чорний ринок — це передусім політика „full employment“ — повного завантаження роботою фабрик і заводів, ліквідація безробіття, а як наслідок цього — зрівноваження попиту і продукції товарів, повне забезпечення населення усім потрібним. Мир з Німеччиною, про який вирішуватиме московська конференція, думаємо, принесе для всієї Західної Європи новий розквіт економіки.

Не менше важливі соціальні проблеми — забезпечення інвалідів і сиріт, яким все здорове населення мусить з морального обов'язку створити нормальні людські умови життя.

В. ВАСИЛЕНКО.

ВІСТКИ З ЕКОНОМІКИ

Чехо-Словаччині бракує робітників. Щоб зарадити нестачі робочої сили, чехо-словацький уряд вживає ряд заходів у справі залучення чужинецьких робітників до праці в Чехо-Словаччині. Так Румунія дає 15 тис. сільських робітників терміном на 1 рік. Очікують незабаром прибуття до Чехо-Словаччини декількох тисяч болгар. З Італією ведуться переговори.

Англія продає залізницю в Аргентині. Англійський уряд продав свої залізницю в Аргентині аргентинському уряду за 150 мільйонів фунтів стерлінгів (600 мільйонів доларів). Доки Аргентина остаточно не перебере залізницю в свої руки, всі справи провадитимуть далі ан-

глійські акційні товариства під наглядом аргентинського уряду.

Золото із США для Італії. Банка d'Italia закупила в США приблизно 850 тис. унцій чистого золота. („Echo der Woche“).

Індонезія відмовляється експортувати. Індонезійський уряд відмовився укладати будь-які угоди щодо вивозу своїх виробів, доки політична проблема між Індонезією і Голландією не буде врегульована і доки не буде підписано задовільної угоди. (ЮП).

Ціни харчів у США підвищуються. Американське міністерство сільського господарства повідомило, що пересічні ціни харчових

продуктів роздрібною торгівлі в середині лютого на 30% перевищували ціни за лютий минулого року. (ЮП).

Алюмінієва промисловість Бразилії. На основі одного плану, виробленого недавно бразильсько-канадійською групою працівників алюмінієвої промисловості, в Бразилії мають розбудувати наймодернішу алюмінієву промисловість світу. В Сао Паулю будуть споруджені модерні фабрики всіляких алюмінієвих виробів, від кухонного приладдя до електричних кабелів, алюмінієвих кузовів для авт та алюмінієвих залізничних вагонів включно. (Ройтер).

ІВАН ЛИСЯК-РУДНИЦЬКИЙ

Де що про „людей“

з того боку греблі“

(Уривок з більшої статті)

В статті Юрія Клена в 3-4 числі „Звєна“ п. я. „Бій може початися“ з нагоди появи МУР-у (Мистецький Український Рух, збірник I), читасмо характеристику „людей з того боку греблі“, що їх Клен розподіляє на чотири категорії.

Я ж Кленову типологію „людей з того боку греблі“ (популярно звуть їх теж „східняками“) вважаю за глибоко невірну, а висновки, що він із з цього робить, за фальшиві, а навіть подекуди небезпечні.

В Кленовому поділі східняків на категорії бачимо насамперед дві головні групи. Це дореволюційне покоління (перша категорія) та пореволюційне покоління (три дальші категорії). Перша категорія, що до неї, не забуваймо про те, Юрій Клен сам належить, знаходить у нього беззастережно позитивну оцінку. Друга група — це все „грішники“, але з підвіддільаними: або такі, що у своїх гріхах можуть розкятися (категорія друга), або „закам'яні“, яким уже нічого не допоможе й що їх треба лиш поборювати, як ворогів (категорія третя й четверта).

Постава, що навіть заслуговує на подив у своїй безкомпромісовій радикальності у відношенні до царства „проклятих років“. Але викликає вона багато сумнівів.

Клен переконалий, що все, що сяк чи так причетне до політичного ворожого світу, тим самим є „осквернене“. В противенстві до цього чуваємося до обов'язку обороняти просту людську правду, що нема соціально обумовленої „предестинації зла“. Тобто та, аж надто часто забута самозрозумість, що в кожній устрівній та світоглядній системі є різні люди, різних здібностей, якості та вартості, а не однорідних „ангельських хорів“ та „чортівських сонмиц“. Гадасмо, що людська природа, той „ветхий Адам“, у своїй основі дуже відпорна. Вона не піддається спробам людини перевиховати в вадлюдину, в доскопалу, беззакідну істоту. Але, з другого боку, абсолютно не віримо в те, щоб навіть найбільше перверсійна політична система могла деправувати людей настільки, щоб робити їх морально меншевартими, не через особисту вину й відповідальність,

але вже через сам факт приналежності до даного колективу.

Ще докладніше до окремих груп. Категорія ч. 2, яку Клен милує, це категорія „покаянних грішників“, щось на подобу старих російських „каючихся дворян“. Признаюся, вартість саме цієї породи здається мені дуже сумнівною. Маю засадничу нехить проти людей, які вдають, що вони не є тим, чим вони соціально на правду є та які через саму свою причетність до якоїсь збірноти чуваються настільки у своїй людській гідності приниженими, що вони із свого „колективного гріха“ каються. Нема сумніву, „загребельники“ є дітьми того світу, що в ньому вони виростили. Залишив він на них свої сліди. Та що з цього? Ці сліди, поскільки вони є загальні, стосуються тільки деяких зовнішніх звичок шоденного й громадського побуту, подекуди може навіть норовів думки. Але не треба цим „гіршитися“, на подобу селяків, для яких несприйнятне все, що відхиляється від їхнього звичного канону. Коли вже звільнилося від пересуду, щоб власних земляків ділити на „наших“ і „сторонських“, дивуватися будемо, як ці різниці, прищеплені нам усім чужими системами, по суті поверхові. Бож не дурім себе: не всі риси „попейбічних“ є вислідом наших самообутних позвितків, але вони теж носять відбиток чужих режимів. На сьогодні мусимо миритися з цими різницями, як з необхідним злом і потішаймо

себе надією, що в інших умовах зникнуть до одного-двох поколінь. І не ставмо до людей психологічно неможливих, тому непедагогічних, а в певному сенсі навіть непристойних вимог: щоб вони „на команду“ вивертали себе навиворіт тільки тому, що так комусь подобається! Саме людьми „з-поза греблі“ командували доволі в цей спосіб до цього часу.

Нехай же вони нарешті почувуються вільними людьми, що мають право *horribile dictu!* (страшно вимовити) — навіть... помилятися. Творці „Карті чотирьох свобод“ забули вписати туди ще одну: право на помилку (недаремно Петрові Панчеві, що захищав для письменника „право на помилку“, з одного авторитетного місця, що значиться двома літерами „ЦК“, нещодавно грізно наживали нальцем: в цій „найщасливішій країні“ людина не сміє помилятися!). Очевидно, вільно чекати, що в нових умовах „загребельники“, як і люди „з цього боку греблі“, будуть ступнево перетворюватися. В темпі й напрямі цього процесу можна подекуди бачити критерій індивідуальної здатності людини. Але цей процес уявляємо собі не як „відсікання хвоста в реп'яхах“ (на подобу біблійного: «коли згіршити тебе твоє око...» і т. д.) а як Гетівську еволюцію: „Викарбована форма, яка розвивається живучи“. А шодо наближування людей з обох боків греблі, то воно може йти тільки

шляхом взаємних пристосувань. Бож не дурім себе: тут нема одної сторони, щоб навчати, та другої, щоб покійрно сприймати, тільки обидві сторони мусять вчитися одна від одної.

Підхід Юрія Клена до „східняків“ — це причиною до великої теми, що називається „ілюзії політичного невинисництва“. Подібно німецького обивателя насугеровано, що всі жиди — лотри, а всі „ости“ — підлюди.

Невинисництво добре до нашкочування маси, але верхівка, безумовно, не сміє ненавиди до „воріженьків“ пускати вище гортанки, щоб кров не вдаряла до голови й не каламутила ясного, холодного, твердого й непомильного зору, що необхідний для керівництва. В нашому світі (себто серед українців „по цей бік греблі“) за вимогу патріотизму вважають на тему наших національних противників робити собі „принципово“ всякі ілюзії. Чи ми собі цим чинимо прислугу, це ще велике питання. Де напевно ні, це там, коли дозволяємо, щоб ці рефесименти диктували нам відношення до наших власних земляків, яких „вина“ в тому, що вони в даній чужій системі виростили.

Коли говорити із самими „східняками“ (звичайно не типу „каючихся дворян“, які згори пристосовуються до того, що співрозмовцеві може

(Далі на 6-й стор.)

9—10 березня ц. р.—133-тя річниця з дня народження і 86-та річниця з дня смерті геніяльного українського поета Тараса Григоровича Шевченка

СПОМИНИ ПРО ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Подав К. ДАВИДЕНКО

Вернувшись з японської війни до Ташкенту в 1905 році, я був призначений у фортецю Керкі (Карха), на кордоні Афганістану до одного з туркестанських стрілецьких батальйонів, де, крім звичайної праці офіцера, був управителем бібліотеки та історичного музею. На них досі не зверталось жадної уваги, і все майно зберігалось в магазинах.

Командиром батальйону був старий полковник, що прослужив у цій батальйоні без перерви 60 літ, брав участь у всіх походах на Середню Азію від Оренбурзько-Орської Лнії аж до кордонів Афганістану. Цей старий, любий і надзвичайно добрий служак жив минулим, часто згадував минулі події й тоді в очах його виступали сльози на згадку про безповоротно минуле та про боєвих товаришів, що склали свої буйні голови при здобутті різних фортець.

Якось раз, у розмові зі мною, сказав він по-приятельськи:

— Ви в нас тільки один з усього офіцерського складу носите назвишко з кінцівкою „ко“. Та й з документів ваших видно, що ви народилися там, у Малоросії, десь до сусідству зі мною і з нашим поетом Шевченком, що був у нас на заслання за завадто, на той час, вільні думки. Пам'ятаю ще, як його доставили до нас на оренбурзьку лінію. Батальйон наш був тоді 2-м оренбурзьким лінійним. У нас пошилися ще й досі пам'ятки про Шевченка. Пошукайте в архіві, там є три скриньки з Шевченковими речами, бо, бачите, я сам один лишився із старих боєвих товаришів, а молодь — не дуже цікавиться минульщиною.

Довідавшись про те, я дуже зацікавився цим, бо різноманітні уривки відомостей про Шевченка різно оповідали про його побут на вигнанні.

По довгій, мозольній праці знайшов я три невеличкі скриньки, не більше 60 70 см., міцно збиті п'яхами, але дерево сильно потерте, підточене червами, а місцями навіть зігнило й з дірками та покрите мохом і цвілью, бо архів містився в вогких цвиняках. Старанно відкривши скриньки, знайшли ми в одній із них стару палітру, кілька більших і менших пензлів, мабуть, власноручно зроблених Тарасом, бо були з тростини або гусячого пір'я, а до них було прив'язане нитками або струнами з жил волосся; залізна скринька з сухими фарбами, що злилися в одну масу; три чи чотири пляшки з грубого скла, без корків, з якоюсь густою рідиною на дні, здається олієм, терчентною або чимсь у цьому роді, але без запаху. Крім того, в цій скриньці були старі шкіряні чоботи з підківками, сильно повнячені милом або червами. Там же була попілничка-тарільчик кістяна, з заглибинами по краях на цибушці; люльки; на дещо ледве можна було помітити видряпані дати й букви „Т. Ш.“. Нарешті, невеличка фігурка, т. зв. „Адамовий череп“ з двома схрещеними кістками; на звороті її видряпано: „мої думки“ й „Т. Ш.“

Ці дві останні речі були власноручної роботи Ш-ка, як казав мені старий командир.

У другій скриньці були шматочки паперу тонкого, грубого, сірого, блакитного, жовтого, сясані переважно олівцем, а рідше чорнилом. Чорнило випівало й розплилось, а олівцеві витерся. Все це здебільшого понижили вогкість і зуб часу, а з уривків, які збереглися, годі було скласти якусь цілість. На дні скриньки був зшиток, зшитий гру-

бими нитками (шевська драфта); письмо в нім ліпше збереглося, мабуть тому, що в зшитку папір не так вившився при перевозженні. Здається, що це були щоденні записки.

В третій скриньці були шматочки картону, грубого паперу та кілька шматків полотна. Це були рисунки сутючок із киргизами, ногайцями; начерки місцевостей, фортець, портрети, автопортрети і т. ін. На одному з малюнків була зображена на полі піраміда з людських черепів. Малюнок дуже подібний до картини Верещагіна „Апотеоза війни“, намальованої багато пізніше, по смерті Тараса.*) Найкраще зберігся портрет командира батальйону полковника Верига та солдата Галушенка. Пам'ятаю ще не закінчений образ на полотні „Ваміна з киргизами російських в'язнів“ за сіль, п'яхи, залізо і т. ін. Було ще багато рисунків, накіданих олівцем, мабуть, проєктів.

Студіюючи докладніше зошит, я переконався, що творив він рід чо-

Шевченківські дати

9. 3. 1814 р. в с. Моринцях, Звенигородського повіту на Київщині, в убогій хатині селянина-кріпака народився геніяльний поет українського народу Т. Г. Шевченко.

22. 4. 1838 р., за допомогою українських і російських літераторів та мистців Шевченка викуплено з кріпацтва.

1840 р. вийшла перша збірка поезій Шевченка п. н. „КОБЗАР“.

На Різдво 1845 р. Шевченко написав свій найславніший твір — „Заповіт“, що став для нас нашим національним гімном.

Року 1847 за участь у таємному „Кирило-Методієвському Братстві“ та за написання революційних віршів Шевченка заарештовано і засуджено до примусової солдатчини.

Року 1857, через десять років тяжких поневірянь, Шевченка визволено з неволі.

10. 3. 1861 р. у Петербурзі помер геніяльний поет, пророк і борець за волю України великий Шевченко.

22. 5. 1861 р. труну з тілом Шевченка перевезено з Петербургу на Україну і поховано коло Канева на Чернечій горі.

І мертвим і живим і ненарожденим землякам моїм в Україні і не в Україні моє дружнє посланіє

„Аще кто речет, яко люблю Бога, а брата своего ненавидит, ложь есть...“

Соборн. посл. первое апостола Іоанна, гл. IV, ст. 20.

Уривок

І смеркає, і світає,
День Божий минає,
І знову люд потомлений,
І все спочиває.
Тільки я, мов окаяний,
І день і ніч плачу
Нарозпутьях велелюдних,—
І ніхто не бачить,
І не бачить, і не знає;
Оглухли, не чуять,
Кайданами міняються,
Правдою торгують,
І Господа зневажають, —
Людей запрягають
В тяжкі ярма; орють лихо,
Лихом засівають...

А що вродить? Побачите,
Які будуть жнива!
Схаменіться, недолюдки,
Діти юродиві!
Подивіться на рай тихий,
На свою країну;
Полобіте щирим серцем
Велику руїну!
Розкуйтеся, братайтеся!
У чужому краю
Не шукайте, не питайте
Того, що немає
І на небі, а не тільки
На чужому полі...
В своїй хаті—своя правда,
І сила, і воля!..

Т. ШЕВЧЕНКО.

дєвника, або — записок, по яких можна було пригадати події з тамтешнього життя Шевченкового. Там же згадується й про листи з Петербургу на ім'я командира батальйону з проською про поліпшення поетової долі. Від кого були ці листи, не вдалося ствердити, бо самих листів не було, а в архіві також їх не було, а полковник Верига невіразно пригадував, що це були листи від якихсь визначних осіб із Академії Мистецтв і ще від когось. Старий пригадував, що він, тоді ще прапорщик, особисто завжди турбувався за Шевченка, а солдат Галушенко в повнім значенні цього слова — був для нього нянькою.

Від'їзд Тараса був так само несподіваний, як і його поїзд, тим то й так багато залишилося по ньому речей. Для полк. Верига, видно, розлука з поетом мала велике значення і тому він, разом із Галушенком, так старанно зібрав його речі й перевозив їх з місця на місце, як музейно-архівну цінність, бо ж для нього, як українця, була це дорога пам'ятка, хоч начальство замінило йому назвишко Верига на Веригін.

*) Значний російський маляр воєнних сцен Василь Верещагін (1812-1904), був також у тім самім батальйоні, після Шевченка, і можливо, що мав у руках малюнки Ш-ка.

Оглянувши добре речі, вибрав я ліпше збережені рисунки й автопортрет Тараса, попідклеював їх арабською гумою й дав опрavitи в рамки, під скло, й порозвішував по стінах бібліотеки.***) Якимсь в короткім часі відвідав бібліотеку начальників бригади ген. Моторний. Побачив на стінах портрет, рисунки... вжахнувся!..

— Що ж це ви, батеньку мій, — це був його постійний додаток у розмові, — Малоросію розвели? Га?..

Відрапортував йому, що знайшов це все між музейно-архівними речами й тому порозвішував їх по стінах бібліотеки.

— Нічого!... Нічого!... — відповів генерал. — Похвально!.. Я сам, бачите, звітля ж, із Катеринославської губернії... в христик вишвану сорочку і досі ношу. Це, батеньку мій, нагадає мені рідний край!.. Ще раз похвально.

Від того часу стали мене товариші кликати: „хохладя“.

**) Усі ці дорогі пам'ятки були до 1910 р. в Керпі. Потім, як при реорганізації армії два батальйони злучено в один одинадцятий Туркестанський полк, я ввійшов, а Шевченкові речі лишилися як майно батальйону.

ШЕВЧЕНКІВ „ЩОДЕННИК“

28-го травня 1847 р. Тараса Шевченка засуджено до примусової солдатчини, а пар Микола І на „подліном“ своєю власною рукою додав: „Под строжайший надзор с запрещением писать и рисовать“. І завдали Миколині сатрапи нашого великого поета в середазійську пустелю, де він пробував понад 10 років. У червні 1857 р., вже коли до нього докотилися чутки про можливе для нього визволення, Шевченко починає систематично вести „Щоденник“ і приписав його писати тільки в липні 1858 р., в Петербурзі. Шевченків „Щоденник“ — це, так би мовити, дзеркало, в якому ми бачимо всебічний, аж до найінтимніших деталей відбиток тодішнього поетового життя.

Нижче подаємо кілька уривків із Шевченкового „Щоденника“.

Шевченко про свою неволю

1857, червень 19. ... В дитинстві, скільки я пам'ятаю, мене не цікавили солдати, як це звичайно буває з дітьми. Коли ж я став підростати і розуміти, що й як, в мене зародилась непереможна антипатія до христіолоубивого воїнства. Антипатія посилювалась мірою стосунків моїх з людьми цього христіолоубивого звания. Не знаю, чи це випало, чи воно так є насправжжю, тільки мені не пошастило, навіть у гвардії, натрапити порядну людину в мундирі. Якщо не п'яниця, то обов'язково неук і хвалько. Коли ж хоч з маленькою іскрою розуму і світла, то також хвалько і, на додаток, п'яниця, марнотрат і розпусник. Природно, що антипатія моя збільшилася до огиди. І треба ж було лукавий долі моїй так ущипливо поглузувати з мене, штовхнувши мене в самий смердючий осад цього христіолоубивого стану. Якби я був катом, кровопивцем, то й тоді для мене тяжчої кари не можна було б придумати, як заслати мене в Окремий Оренбурзький Корпус солдатом. Ось де причина моїх невимовних страждань. І до всього цього мені ще заборонено малювати. Відняти найшляхетнішу частину мого бідолоашного існування. Трибунал під головуванням самого сатани не міг би ухвалити такого холодного нелюдського вироку. А бездушні виконавці вироку виконали його з обурливою точністю.

Шевченко про мистецтво

1857, липня 12. ... Дібелът, прикладом, цілком вірно зауважує і висловлює це, правда, не зовсім молодежу істину, коротко, ловко і ясно: що релігія у стародавніх і нових народів завжди була джерелом і рушієм витончених мистецтв. Це вірно. Аж ось це не зовсім так: він, напр., людину-творця в ділі вигончених мистецтв взагалі, одже і в живописі, станочить вище натури, тому, мовляв, що природа діє в указаних їй незмінних межах, а людина-творець нічим не обмежена в своєму творенні. Чи так це? Мені здається, що вільний мистець настільки ж обмежений навколишньою природою, наскільки природа обмежена своїми вільними незмінними законами. А нехай спробує цей вільний творець на волосинку відступити від вічної красуні-природи, він робиться боговідступником, моральною повторою, подібною до Корнеліуса і Бруні. Я не говорю про дагерротипне наслідування природи: тоді не було б мистецтва, не було б творчости, не було б справжніх мистців, а були б тільки портретисти, як от Зорянка.

Шевченко про свою батьківщину

1857, липня 14. ... Незалежно від цієї глибокої політики, в великоросійській людині є вроджена антипатія до зелені, до цієї живої, блискучої ризи усміхненої матері-природи...

В Україні зовсім не те. Там село і навіть місто укрили свої білі, привітні хати в тіні черешневих і вишневих садків. Там бідний, неусміхнений селянин оточив себе величю, вічно усміхненою природою і співає свою сумовиту, задуману пісню, сподіваючись на ліпше існування. О, моя бідна, моя прекрасна батьківщино! Чи скоро я дихну твоїм живущим, солодким повітрям? Милосердний Бог — моя нетлінна надія.

Шевченко про національну гідність

1857, липень 29. ... Так почалося наше особисте знайомство з Андрієм Оберемком... Він дуже любив малих дітей, а це вірна ознака серця лагідного, незлобивого. Я часто, як живописець, милувався з його темнобронзового вусатого обличчя, коли він ніжно припадав до рожової щічки немовляти. Це була одна-єдина радість в його суворому, самотньому житті. Незалежно від його простого, шляхетного характеру, я любив його за те, що він впродовж двадцятилітнього солдатського пошлого, огидного життя не опоганив і не принизив своєї національної і людської гідности. Він лишився вірним своїй прекрасній національності. А така риса шляхетнос і навіть нешляхетну людину. Якщо траплялися світлі хвилини у моєму хмурому доволітньому ув'язненні, то за ці солодкі хвилини я зобов'язаний йому, моєму простому шляхетному другові, Андрієві Оберемкові.

Пошли ж тобі, Господи, мій незамінний друже, швидкий кінець поневірянь. І допоможи тобі Пресвата Матір усіх скорботних пройти ці безводні пустелі, напитися солодкої Дніпрової води і вдихнути в змучені груди живу повітря прекрасної, нашої милої батьківщини.

Шевченкове пророцтво, що тепер збувається

1857, серпень 27. ... Ночі місячні, тихі, чарівно-поетичні ночі Волги, як безкрає дзеркало, вкриті прозорим туманом, м'яко відзеркалює в собі чарівну бліду красу ночі та сонний стрімкий берег, вкритий ватагами темних дер. Чудова, солодко-заспокоюча декорація! І вся ця краса, вся ця видима німа гармонія доповнюється тихими задуманими звуками скрипки. Три ночі поспіль цей вільновідпущений чудотворець безкорисно підносить мою душу до Творця вічної чарівними звуками своєї лубочної скрипки...

Підо впливом скорботних, благовільних звуків цього бідного вільновідпущенка, пароплав, в нічному похоронному покої, мені здається якимсь величезним, глухо-ревучим чудовиськом з роззявленою великою пащею, готовим проковтнути поміщиків-інквізиторів. Великий Фултоне! І великий Уатте! Ваше молоде, що не днями, а годинами росте дитя в скорому часі пожере батоги, престолі і корони, а дипломатами і поміщиками тільки закутить, побавиться, як школяр цукерком. Те, що розпочали у Франції енциклопедисти, те завершить на всій нашій плянеті ваше велетенське, геніяльне дитя. Моє пророцтво безсумнівне.

А. Н.

ЮНЕСКО І ЛІТЕРАТУРА

„ЮНЕСКО“ — це скорочена назва англійською мовою одного з комітетів Організації Об'єднаних Націй. Завданням цього комітету є вивчати способи й шляхи, якими в галузях виховання, науки і культури Організація Об'єднаних Націй може заохочувати нації й громадян цих націй „краще розуміти себе взаємно і набути точніше й вірніше знання їх відповідних культур“.

ЮНЕСКО має три головні галузі: виховання, наука й культура.

Шлях, яким йтиме ймовірно праця ЮНЕСКО в галузі культури, виглядає ясно в проєктах перекладів і в проєкті спільного фонду літературної продукції, запропонованого секцією літератури.

Хоч у багатьох країнах світу публікують переклади багатьох іноземних книг, очевидно, що велике число робіт виняткової вартості, але не цікавих для широкої публіки, не перекладають. Це вірно щодо літератури минулих віків, як і щодо сучасної літератури.

З цих міркувань ЮНЕСКО гадає встановити в кожній країні списки робіт, що заслуговують бути перекладеними. Тоді ці праці будуть рекомендовані видавцям і в певних випадках ЮНЕСКО матиме, можливо, сприяти їх публікації. ЮНЕСКО гадає також мати власних перевірених перекладачів, щоб забезпечити перекладачів високою якістю. Запропоновано встановити річну нагороду за кращий переклад.

Переклад поем є особливою проблемою. Більшість поетів захоплені думкою перекладати іноземні твори; трудно навіть знайти великого поета, який би не робив кілька спроб такого роду. Перекладачі — це не абияк вирава, що дає поетові певне надихання, бо вона штовхає його висловити власною мовою твір, який він любить в іноземній мові. На нещастя, матеріальні міркування заважають часто поетові віддати цій справі достатньо часу. Тому ЮНЕСКО має на увазі подавати матеріальну допомогу поетам, що бажають перекладати поеми, яким вони приділяють особливе значення.

Проект спільного фонду для допомоги письменникам, як проєкти перекладів, має завданням уникнути лхого міжнародного розподілу країної літератури. Тому ЮНЕСКО й пропонує заложити спільний фонд, куди письменники будуть запрошені надсилати періодично деякі свої твори, щоб мали „revues“ (оглядові часописи) могли давати твори письменникам великих країн і щоб видавці ве-

ликих країн могли мати нагоду читати твори письменників малих країн.

Щоб заохочувати літературу тісніше зав'язати міжнародні зв'язки, посередньо через літературу ЮНЕСКО примушений не тільки вживати зусиль, щоб дати публіці найвірнішу картину світової літератури, але й цікавитись умовами, в яких працюють письменники.

Так ЮНЕСКО підготував міжнародну конвенцію про авторське право. Комітет має намір вдатися

до різних великих фондів, як фондів Рокфеллера й Карнегі, щоб заложити бурси для письменників.

Завданням секції літератури, отже, буде подавати читачам усіх країн широку й об'єктивну картину стану літератури у всьому світі.

Секція матиме, крім того, завданням заохочувати в усіх країнах продукцію країної літератури, полегшуючи доступ видавцям і покращуючи умови існування письменників.

За „Gahiers du Sud“ подав С. Др.-в.

Жидівський діяч про своє перебування в ССР

В палестинському часописі „Гамашкіф“ жидівський діяч І. Марголін опублікував свої спогади про 7-літнє перебування в ССР. Він м. ін. пише: „Атлантийська Карта заявляє, що металоюдства — створити світ вільний від страху. На жаль, страх — це неминучий наслідок терору, а терор — це знаряддя диктатури. Страх лежить в серці кожної советської людини. Коли хтось не боїться, то значить хтось інший його боїться. Існує там страх явний і страх тайний, страх, що стався частиною людської психіки і його вже не відчувається. Ми в таборі після кількох літ вже не відчували страху. Але страх пригнітив нашу свідомість і зробив з нас безвольні істоти.“

Яке значення має людина в країні, де можна мільйони людей посадити за колючі дроти, де можна народ, що тисячі років живе на своїй землі, перекинути в Середню Азію, як кримських татар або кавказькі народи, лише на підставі урядового зарядження? Відповідь на це питання дав мені Панчук, комендант нашого табору в 1940 році, стоючи над розбитим склом від лямпи й лаючи чергового: „Краще б ти скрутив собі шию! Голів у нас досить, а скла нам не вистачає!“

Причина, завдяки якій всі ми повинні зацікавитись тим, що діється в ССР — проста. Не йдеться тут про цікавість або академічні дискусії про комунізм. Треба цікавитись советськими людьми, бо вони цікавляться нами. Советська система — офензивна, її шупальці проходять

по цілому світі. Скрізь знаходяться люди, які через свою заївність або свідомо діють в користь цієї системи.

Для деяких це політичний інтерес, для інших — це символ віри. Треба остерегти всіх тих, що в комунізмі бачать лише форму суспільного протесту. В кожній країні — комунізм це початок диктатури. Не 7 років, але 7 місяців побуту в советському таборі або просто лише в ССР було б дуже корисним для багатьох людей з Заходу.

... Підпис Сталіна під Атлантийською Картою відобразив цьому документу всяке значення. Як довго існує Советський Союз, оснований на тотальній брехні і потоптанні свободи, так довго буде поставати і відживати фашизм, хоча б його й десять раз поховали. В світі, в якому є місце для системи „Б“ (брехня), завжди знайдеться місце й для системи „Ф“ (фашизм).

(„Інформація прасова“) ч. 6.

Московський імперіалізм

Як подає „Манчестер Гардіан“ (23. 1), група американських лібералів і республіканців вислала лист до міністра Бевіна, в якому вони виступають проти спроб поглибити прірву між Англією і США. Група підкреслює слушність політики Бевіна й між іншим пише: „Галас довкола британсько-американського імперіалізму, який тепер зменшується, має на меті відвернути увагу від імперіалізму московського, що гвалтуючи урочисті трактати, анектував десятки мільйонів людей проти їх волі, забрав від багатьох народів суверенність і придушив наглядом такої поліції простори від Манджурії до Триєсту.“ (УБІ)

Церква в Советській Росії

В збірнику „Независимое слово“ ч. 5, 1946, Париж, появилася стаття проф. православного Богословського Інституту А. Карташова під наголовком „Зеркало подсоветской церкви“. Ма випускаємо тут різкі критичні замітки автора статті щодо советської церкви, бо для нас центр ваги полягає в правильній та цікавій інформації, а не в емоційних моментах.

Однією з примет слабкої духовності советської церкви є її дуже бідна, знов після 25-літнього параличу дозволена публіцистика у вигляді сіренихких зшиттів місячника „Журнал московской патриархии“. Не можна чекати і вимагати від того урядового видання чуда, тобто, щоб воно відразу досягло рівня майже тридцять літ тому перерваного богословського життя. Але чого можна було чекати і бажати — це соромливого замовчування про справи „мира сего“, що відповідає церкві, котра „відокремлена від держави“ і присвятила себе виключно служінню культурі та спасінню душі. Насправді ж підпорядкованість церкви внутрішній і зовнішній політиці ССР.

В офіційних адресах, привітаних і т. ін. митрополит Олексій, митрополит Миколай, архієпископ Лука та інші називають Сталіна „Богом даним“ і „благословенним вождем“. „Російська Православна Церква, пише, блюзнірствуючи, патріарх, єдиними устами і одним серцем... приносить ширі молитви за добробут і довголіття Ваше, дорогий Йосипу Віссаріоновичу“ (ч. 10. 1945 р.).

Архієпископ Фотій ще ласкавіше називає „наше правительство і голову його генераліссимуса І. В. Сталіна — „родним“. (там же).

Якийсь „православний“ товариш В Янів урочисто проголошує: „російський народ дав великого з великих, геніяльного вождя людства — Леніна, ім'я котрого живе і завжди житиме в серцях усіх чесних людей“ (ч. 8, 1945). Очевидно не вистачило сміливості сказати: „всіх православних віруючих людей.“ Єпископ Сергій заявляє: „В сучасний момент наша російська православна церква разом із своєю країною перебуває в період повного розквіту“ (ч. 3, 1946 р.). Як треба розуміти цей розквіт, пояснює священник І. Зєрнов, що перевищив всі

рекорди підлабузництва і льокайства. Він веде агітку за вибори на день „10 лютого“. В цей день розчулені священнослужителі вийдуть на амвони і поблагословлять своїх дітей поспішити із Храмі до виборчих урн. Вони поблагословлять їх віддати свої голоси за кандидатів блоку комуністів і безпартійних... Чому? А тому, що в цілому світі нема більше сприятливих умов для розвитку святої церкви Христової, ніж у советській країні... І дійсно, де, в якій країні церква настільки вільна від державних і політичних інтриг? Де держава нічого не вичагає від церкви (треба сказати: крім її сумління), оточує її такою увагою... Кращих, більше відповідних духові (навіть духові?) християнства відносин на землі нема і бути не може (ч. 1. 1946).

Не дивно, що той самий автор, священник Зєрнов, з поля внутрішньої політики перескаже в діяч зовнішньої політики та витягає докази з Нового Навіту про колючість кари смерті і то виключно її для юриберзьких підсудних (ч. 12, 1945 р., ч. 1, 1946 р.).

На ту саму тему кдає грома і блискавки на папу Пія XII за натяк про якесь християнське милосердя до осуджених і арх. Лука — він же і вчений хірург, проф. Валентин Феліксівч Воіно-Лінецький, прославлений в перших роках большевизму „своїм ісповідництвом і „перекочавши себе“ в сибірських тюрмах, а сьогодні „орденоносець“. При всьому своєму бажанні арх. Лука не може, розуміється, виправдати кари смерті Новим Заветом і тому покликається на старозавітний закон про вбійця неправдивих пророків і сновидців (Другозаконня 13, 5).

Обурюючись на юриберзьких підсудних, він пише: „Хіба не ясно, що і треба вивирати з корінням?“ „Закон Божої правди і совість пілого людства вимагають кари“ (ч. 1. 1946р.)

Для нас цікаво було б почути від проповідників „повного розквіту“ російської церкви в ССР, який зв'язок з тим розквітом має непристойне для єпископа, а тим і для сьдньо-православного єпископа це щире намагання оправдати вічно трагічний факт кари смерті та як це погодити з пропагандою нібито „відокремлення“ церкви від держави в ССР.

Я. К.

ДЕЩО ПРО „ЛЮДЕЙ З ТОГО БОКУ ГРЕБЛІ“

(Продовження з 4-ої стор.)

бути приемне), одно нас часто буде дивувати. От перед нами людина, що її життя „за греблю“ не було встелене трояндами, яку там не раз довго й тяжко карано. Але коли поспитаємо її про ширший погляд, вона ніколи не скаже, що „за греблю“ все було зле. Мабуть, ця риса особливо може декого дратувати та викликати підозру „закам'янілости у гріхах“.

Не все, що перемінлося „за греблю“ впродовж одного покоління, було тільки на зле. Напр., побудовано фабрики, відкрито школи і т. д. Прекрасно знаємо, якою ціною було це оплачено. В інших країнах ці самі здобутки приходилися людям достеменно. Але все таки досягнення остаяться досягненнями й — дасть Бог — ми самі ще ними будемо користуватися. А в усякому разі не зможемо переконати людей, які були втягнені в це будування (нехай навіть у ритмі насильної, згоря накиненої дисципліни), що це діло, яке реально росло під їхніми руками, це була лиш „сатанівська полуда“ для обдурення закордону. Полуду було багато й треба загострювати наш зір, щоб навчитися її безпомилково розпізнавати; але це вміння включає чуйність не тільки на негативні, але й на позитивні прикмети противника, який, до речі, цими останніми, а не першими, є для нас найгрізніший. Бо не штука з образу противника зробити карикатуру й

потім (в уяві) над ним тріюмфувати; але тоді не маймо претенсії до дійсності, яка нічого не робить собі з наших фантазій, іде своєю ходою, а нас частує раз-у-раз, немов довбнею по голові, своїми „несподіванками“.

Ті молоді „із цього боку“, що взагалі чутливі на духові справи й що 1939-1941 рр. пробули влома, в Галичині, потім в інтимних бесідах признавали, що тією духовою зброєю, що її дістали в нашому світі перед 1939 р., з новою ідеологією розправитися були не здібні. Такі ширі признавання мають високу симптоматичну вартість. Очевидно, не значить це, що Захід у своїх величавих духових арсеналах не мав відповідних засобів. Повністю це стосується теж до українського заходу, що його духовість була в занепаді, як ніколи. В цих умовах гарне і в основі слушне слово Юрія Клена про „духову допомогу“, є найчистішою фразою. Подейбічне українство має тут право не іншим землякам накидуватися в ментори, але саме мусить латати жажливі духові завелбаня. На цьому полі ще все остаяться до зроблення. А якщо таке духове піднесення взагалі прийде, то охопить воно активні голови однаково вчорашніх „потой“, як і „подейбічних“, які чейже тепер на еміграції всі разом творять одно середовище. У процесі спільних шукань, постійного обміну ідей, спіль-

ного духового ресту (що лиш як спільний може наступити), прийде до взаємного наближення та ідейного перетоплення.

Коли Клен говорить про людей, неторкнених дійсністю, то ствердити доводиться, що таких нема. Вся класифікація Кленова валиться, як нестіжка. Але можливий інший погляд. Одні є такі, що їх доля несе самою середньою течією, а інші такі, що їх відкидає вбік, на мілини, „поза греблю“. В такому становищі опинилися ми всі, що пробуваємо тепер „по цей бік“, себто на еміграції. При чому радше другорядне значення має, коли і в якому хронологічному порядку ми сюди попали. Ча те, що ми знайшлися „поза греблю“, аж така велика заслуга, щоб нею гордитися і вважати себе за кращих, як ті, що вартяться в казані (і мовлять: вони „сприйняли“, а ми не „сприйняли“), над цим поставимо великий знак запиту. Не нашою заслугою, але нашим індивідуальним великим щастям є те, що наша ситуація звільняє нас від тих тяжких і ганебних моральних компромісів, що їх мусять робити ті, що є „там“. Бо нема сумніву: в кліщах тамошньої дійсності ті компроміси є колючі. Інший вихід: індивідуальне або групове самогубство (це останнє в виді бравурних, але безнадійних виступів) завжди остаяться хвіркою для тих, що воляють свободу... у смерті. Але це не може бути розв'язкою для десятків мільйонів. „Ми“ є „чисті“, це правда. „Вони“ сидять по пояс в грязюці. Але саме до

„них“, а не до „нас“ належить майбутнє.

Кленові висновки, якщо б їх брати всерйоз, розторошливо песимістичні. Де надія на майбутнє для народу, коли єдині „праведники із Содоми“ — це старе, передреволюційне покоління, себто ті, що їх з року в рік буде ставати менше? Тепер усі наші землі „поза греблю“, весь народ осквернений, опоганений, здеправований доторком світу „проклятих років“. Чи Клен гадає, що завтрішнього дня для нашого народу вже не буде? Що ж, можливий і такий погляд. Майбутнє не може бути об'єктом пізнання в точному сенсі, тільки полем наших поглядів і уявлень. Але мені здається, що в поставі Клена є фатальне недоцінення творчих спроможностей життя, яке з подвоєною енергією вміє підійматися з найбільших руїн.

Всупереч Кленові рішучо заступаємо погляд, що майбутнє належить не до „першої категорії“, але до дітей проклятої Кленом дійсности. Це справа не тільки простої арифметики. Проблема сягає глибше. Йде про те, який елемент взагалі принципово здібний замикати революцію. Напевно не той, що самим буттям обумовлював її виникнення і що не в силі був запанувати над нею, коли вона ще була молода. Це багато разів випробуваний досвід історії, що з революціями справляються не властиві „контрреволюціонери“, але люди і групи, породжені переворо-

том. Стосується це однаково до політично-соціального, як і до духового переборення революції. Людина, що сама стоїть на протилежному боці барикади, вільно на революцію дивитись, як на отруту, як на моральну заразу. Але й тоді доводиться признавати, що імунітет проти пошести мають перелусім ті, в ч'їх жилах вона горіла і вже вигоріла. Саме це маючі на думці, писав Ніцше у „Волі могутности“, що гряде доба нігілізму і, щоб його перебороти, треба мати відвагу його внутрішньо сприйняти, а вже тоді його зачистити за собою. В цьому сенсі Хвильовий є тиловою українською „людиною завтрішнього дня“. Він, що не був ані змінювачем, ані попутником, але рідною дитиною системи, найкраще знав, як їй протиставитися.

Остаяється відперти можливий закид, що така постановка проблеми, яка основний натиск кладе недовзначно на „той бік греблі“, мусить підірвати мораль еміграційного середовища, його віру в ті ідеали, що його протиставляють тамошньому світові. Цей закид здається мені неслухняний. Що справді потрібне, це ясне усвідомлення еміграцією того, чим вона є, а чим вона не є, того, що вона може, а чого вона не може; де її місія, а де вона вганяється за фантомами. Це основне питання про специзування завдань еміграції досі не було винесено на кін генеральної дискусії. А, здається, для цього крайня пора.

Про Фрайман і фрайманські вибори

В „Українській Трибуні“ з дня 20. II. 1947, Мюнхен, вміщено замітку п. Л. Шанківського під наголовком „Фрайман—атака і догосказ“. Полемізувати з автором замітки не маю наміру та й не потрібно. Хочу тільки ствердити правдивий

стан подій, що відбулися на Фраймані.

I. На Фраймані в українській групі дня 9. II. 1947 відбулися вибори до Укр. Таборової Ради, що дали такі остаточні наслідки:

Список ч. 1. „Селянська Спілка“	дістала 748 гол. і 13 місць в Раді.
2. „Громадська Листів“	544 „ і 9 „
3. „Національна Єдність“	137 „ і 3 „
4. „Селяни і Робітників“	50 „ і 0 „

На одного кандидата григало 59 голосів. Чому список ч. 4 не дістав ні одного м'єця в Раді, то ливається тасмницею Виборчої Комісії. При розподілі мандатів

по 1 списку вишло 12 місць і статок 40 гол.
2 „ „ 9 „ „ 13 „
3 „ „ 2 „ „ 19 „
4 „ „ 0 „ „ 50 „

Чому на остаток 40 гол. припало 13 місце? Чому на остаток 13 голів припало 3 місце? І чому на список ч. 4, що одержав 50 голів, де бракувало тільки 9 голів, не приділено ні одного м'єця? Блокування списків не було, отже розподіл м'єць не правильний!

II. До виборів виявили одні досить активності, багато попрацювали і ще більше наобіцяли, а другі зовсім не виявили активності. Перед виборами з обох боків з'явилися летючки, в яких не бракувало зайвих і непотрібних слів. З фізичного насильства треба відмітити погрожування одному кандидату 4-го списку, щоб зняв свою кандидатуру, та побиття кольпортера при розточуванні летючок кандидатних списків ч. 3 і 4.

III. На летючках, що агітували за кандидатні списки ч. 1 і 2, були подані такі організації: Селянська Спілка, Учительське Об'єднання, Жіноча Секція, Секція УСГ, Філія ЛУПВ та СУМ. На летючках списків ч. 3 і 4 не було подано ніяких фахових, культурно-освітніх чи інших організацій. З огляду на забраквання Виборчою Комісією осіб, що підписали кандидатні списки, треба було на послід просити священника УАПЦ, щоб завірив кандидатний список ч. 4. Списки ч. 3 і 4 вважали за свій чесний обов'язок не втягувати в ці справи ніяких організацій, як то було втягнуто списками ч. 1 і 2, щоб у цих організаціях не робити заколоту. На цім м'єці треба зазначити, що назви деяких організацій з'явилися цілком без відома Управ тих же організацій, а з власної волі тільки окремих членів Управи, зокрема це торкається учительського Об'єднання, Жіночої Секції, Секції УСГ.

За дальший розбрат в цих організаціях, як загально аполітичних, відповідальність падає на тих осіб із списків ч. 1 і 2, що втягнули ці організації до свого воза.

IV. Окремої уваги заслуговують ось такі твердження п. Л. Шанківського:

„Українська інтелігенція, що в значній кількості живе в Фраймані, підтримала списки ч. 1 і 2, що репрезентували табір „блисучого відокремлення“. Прикро говорити про те, що у виборчій боротьбі кувківський табір „Національної єдності“ не завагався посягти в Фраймані гасел релігійного й регіонального роз'єднання. (Підкреслення і подвійні лапки Л. Шанківського). Розраховуючи на сотні голів українців, що живуть на Фраймані, представники КУК-у не завагалися виставити „православного“ списку ч. 4 під гаслом „бий галичан“, „бий католиків“, то ніби користуються в таборі „непропорційними“ „впливами“, „все обсіли“, „не допускають“ православних тощо. Приклад Ганноверу, де подібна акція на „соцзамовлення“ увінчалась успіхом здається була зразком „національної єдності“ на Фраймані... заатакували перш за все українського католицького (мабуть, греко-католицького—С. З.) душпастиря на Фраймані, закидаючи йому безглузді нісенітничі... поपालи в листівках і різним „селянським“ професорам, партійним „паскарям“ і „комсомольським агітаторам“, при чому всіх цих осіб названо поіменно“ (скрізь подвійні лапки Л. Шанківського).

Отже, щодо гасел, які подає Л. Шанківський як „бий галичан“ і „бий католиків“, то про ці гасла українське громадянство вперше довідалося із згаданої замітки Л. Ш. в „Українській Трибуні“, бо при виборах і в летючках цих термінів ніхто не вживав. Ці гасла є витвором самого пана Л. Шанківського, з невідомости чи злої волі— судити не беруся. Але як на пана доцента високої школи, то це на мою думку, забагато. Якщо п. Л. Шанківський згадує про Ганновер, то це він першай своєю заміткою вносить ганноверську практику до спокійного фрайманського життя. На Фраймані, крім нашої групи, є ще групи литовців, логішів, естонців і штатендосів-росіян тощо. З таких писань, про які мова йде, мають радість тільки наші вороги.

Нині стоїмо перед практичною роботою в таборі. На 25 радних 22 м'єця припало на списки ч. 1 і 2 і тільки 3 м'єця на список ч. 3. Побачимо, що вдіють і як прислужаться наші нові радні українській громаді з 12 обіцянок, даних виборцям у своїх проголошеннях.

Час найкращий суддя!

Инж. С. Зеркаль

ІЗ ЖИТТЯ ТАБОРУ

«ЛЮТТЕНЗЕЕ»

Невеликий український табір, серед диких шпиль Альп, над озером Люттензее постав восени 1946 р. із будинок малих таборів: Оберамергав, Імменштадт та Оберстдорф. Таборівники швидко налаждали культурне і церковно-релігійне життя. Працює дитячий садок, народня, початкова школа та вижкі класи гімназії. Є також ряд курсів: шоферський, шляхових техніків, пасічницький, курс англійської мови та курс для неписьменних. В організовано таборовий хор і спортове Т-во „Хортниця“. Бувші політ'єзні організували філію Т-ва укр. політ'єзнів (голова — полк. М. Чеботарів). Працює також «Ж'ноча Секція».

Свято Базару, день державности 22-го с'єчня і річницю Крут відсвятковано Богослужбами в автокефальній і греко-католицькій церквах та відповідними доповідями і рефератами (полк. М. Чеботарів, інж. В. Філонович).

На окрему увагу заслуговують «Інформації з радіо та преси». Такі інформації відбуваються для громади табору два рази на місяць. Під час інформації, крім висвітлювання поодиноких моментів із теперішньої світової політики, не поминається і справ нашого внутрішнього життя. 15-го лютого ц. р. відбулася чергова інформація з радіо та преси, де було прочитано, з відповідним поясненням, відозву Уряду УНР до дня державности 22 с'єчня, відозву Українського Координаційного Комітету, обговорено деякі питання міжнародної політики і проект статуту міжнародної організації для втікачів — ІРО.

Недавно стали відомі наслідки перевірки (скрінингу): на 398 перевірених осіб не визнано за ДП лише трьох.

Академія пам'яті Л. Українці

Українська Реальна гімназія в таборі Н. Ульм 3-го лютого урочистою академією відзначила пам'ять великої української поетеси Лесі Українки.

На академії прочитано цікавий і змістовий реферат. По закінченні реферату відбулися деклямації віршів поетеси. Особливої урочистости імпрезі надавали кілька точок, що їх виконали на фортеп'єйні учениці гімназії. Старші поважні гості з таборня, батьки й діти також були присутні на академії, що пройшла досить по-святковому в скромно, але затишно прибраній залі. Г. Г.

З'їзд, про який забуто...

В кінці с'єчня цього року в Мюнхені відбувся з'їзд мистців-образотворців, скликаний ініціативною групою (Борачок, Стебельський, Гніздовський). В нашому культурному житті це не абияка подія. Мистці-образотворці, як зрештою і багато інших творчих фахових груп, ствердивши смерть свого попереднього представництва, що сконало від зачинення останнього правління спілки мистців-образотворців—були примушені, бодай щоб не пасти задніх,—зійтись, обговорити наявні можливості і форми для самоорганізації й вибрати когось, хто б порушив життєм справу міг довести до пристойного кінця.

З огляду на малу кількість учасників (шось понад 20) з'їзду схвалено обрати тимчасове правління професійної Спілки укр. мистців-образотворців, яка має виготовити проект Статуту Спілки і перевести підготовчу працю для скликання ширшого установчого з'їзду.

В напрямках, що їх дав з'їзд тимчасовому правлінню Спілки (С. Козак, Борачок, Дмитренко) підкреслено бажання членства уникати на терені своєї профорганізації проявів політиканства й про справи образотворчого загалу інформувати суспільство на сторінках цілої укр. преси, щоб надалі уникати прикрх непорозуміннь. Згадуємо про це, характерне для нас сьогодні, явище, щоб в майбутньому люди, яких ми уповноважуємо нас обслуговувати—уникали зайвих помилок в своїй роботі. („портфелі“ роздаємо тям, від кого сподіваємося сумлінної служби інтересам всіх виборців. Цим демократія відр'єзняється від систем державного першого-ліпшого забарвлення).

Багато уваги з'їзд присвятив з'єтоті ініціативній групі про виставку образотворців в Мюнхені. Стверджено, що головний тягар праці (ініціатива, організація, хист, витривалість і навіть фізична праця!) впав на рамена одного з членів ініц. групи (склад її: Дмитренко, Козак, Луцьк).

Один у полі не воїн! Тому з'їзд мусів обмежитися лише пасивним „прійняттям до відома“ незвичного в Зах. Європі факту—самовиставчальности ініц. групи аж до перебрання на себе компетенції і журі.

Помінаючи ці недотятнення, з'їзд не міг не признати ваги виставки укр. мистців-образотворців, хай під виглядом „ДП“,—в Мюнхені. Цілком слушно говорилося про те, що праця образотворчих секцій по таборах не в стані мати інше значення, ніж ділянки таборового культурного

життя. Виставка ж у Мюнхені—під певним оглядом репрезентувала українство в цілому.

Отже—почин зрєблено. Українські мистці-образотворці з-за таборових мурів вирушили на широкій шлях репрезентації українського мистецтва перед чужиною.

Перед Тимчасовим Правлінням Спілки укр. мистців-образотворців стоять величезні завдання. Від уміня розгорнути підготовчу працю щодо скликання заповідженого з'їзду образотворців залежатиме не лише кількість його учасників, а й активність членства в праці Спілки. Багато питань можна продискутувати на сторінках преси вже перед з'їздом, або хоч в якийсь спосіб порушити їх, щоб членство мало змогу обмірковувати й на з'їзд з'їхатися вже з конкретними пропозиціями і побажаннями.

Бож не йдеться мистцям-образотворцям лише про те, щоб знайти „терпиму форму“ для існування і творчости під чоботом загарбника. Богу дякувати—часи пристосувань і маскувань—минули. Нині перед кожним нашим творчим об'єднанням питання стоїть чітко: треба організуватися, щоб боронити свої професійні інтереси в системі, де вільна конкуренція є стимулом до змагань за відповідні для нас—політичної еміграції—життєві позиції. Треба організуватися, бо в нашій єдності—сила. В єдності творчих одиноків і груп національного середовища, на долю якого випав почесний обов'язок гідно нести визвольні прапори нації,—передумова багатьох перемог.

Єдність повноцінних людей—творчих індивідуальностей. Єдність у творчих лавах професійної Спілки українських мистців-образотворців на емірації. М. КЕЛЬМА.

Учительський з'їзд Авгсбурзької обл.

В середині лютого відбувся учительський з'їзд Авгсбурзької області. З'їзд мав організаційне завдання—заснувати Обласну управу профспілок. Присутні були делегати з Авгсбургу, Н. Ульму, Канфбойрену, Ділінгену, Бад Верістофену—як від низових профспілкових організацій, так і учительських громад, що не зорганізовані в профспілки, а гуртуються навколо гімназій та початкових шкіл. З'їзд обрав обласну управу учительських профспілок, прийняв проект статуту та ухвалив модус обрання делегатів на загальний з'їзд професійних учительських спілок.

Третє слово до мовних редакторів

Немає сумніву, що потреби дня висувують пораз то нові питання в ділянці мови й що до них треба кожного робітничкові пера перманентної мовної консультації. Що ця консультація мусить бути авторитетна й що вона мусить мати якийсь осередок—справа ясна. І ось усього, хто читає українську пресу, чи взагалі цікавиться українським культурним життям на еміграції, зн. усякому редакторові чи мовному коректорові відомо, що від року існує й працює „Мовознавча Група“ при УВАН (Авгсбург, Сомме-Казерне), що не тільки займається теоретичними справами й високонауковими доповідями на своїх конференціях, але й дає радо інформації та поради в сумнівних питаннях мови й правопису. Як один із прикладів наведемо факт із останньої конференції в Байройті, де паралельно до наукових доповідей відбулася популярно-практична мовна дискусія й фахова консультація в справах мови й правопису з ініціативи байройтського „Народнього Університету“. Помінувши низку індивідуальних запитань і відповідей у мовних справах, що їх дала „Мовознавча Група“, УВАН, звернемо увагу на останній факт, а саме, на запитання й консультацію наших спортивних редакторів спортової термінології. Коротко: „Мовознавча Група“ УВАН дає радо мовно-правописні інформації всьому редакторів, і не редакторів коли він цього забажає й звер-

неться до Групи із запитанням. Виходить—справа не в недостатці фахової консультації, а в чомусь іншому.

А проте, хоч би справа цієї „академічної“ консультації стояла на не знати якому високому рівні, то вона ніяк не заступить вишколу й мовознавчої освіти наших редакторів й—нічого тут не вдіє!—треба здобути систематичною працею й теоретичною підготовкою. І ця справа налаждана. Від осени 1946 р. діє в Авгсбурзі „Інститут Живих Мов“, що втягнув у програму своєї праці не тільки навчання чужих мов (англійської, німецької, французької), але впровадив для всіх дійсних студентів вдосконалювання знань із рідної мови.

Для всіх із-поза Авгсбургу введено т. зв. заочні курси живих мов, між ними й української. І тут саме широкі можливості перед усіма редакторами й мовними коректорами для того, щоб набути систематичну мовознавчу підготову чи підвищити свою мовознавчу кваліфікацію.

А врешті третій чинник—нормативно-мовознавча література в нас—не зважаючи на видавничі труднощі—поставлена, як в ні одної національної групи на еміграції. Від закінчення війни до кінця 1946 р. появилося не менше й не більше як сім правописів (точнісі: сім редакцій того самого т. зв. „академічного“ правопису з 1928 р.). Не влічуючи сюди попу-

лярних мовно-нормативних видань, що їх надруковано чи перевидано за останній рік, і врешті не беручи під увагу низки газетних статей на теми мови, ми вкажемо на факт, що майже в кожному більшому українському осередку (а редактори тільки й сидять там) знайдеться один примірник Снявського чи Курілової. Виходить—справа й не в недостатці літератури, а в чому іншому.

Отже в чому справа?

Справа в тому, що наші редактори, за окремими винятками, не вважають за потрібне звертатися до УВАН за порадами в мовно-правописних питаннях, не вважають за потрібне вписатися на заочний курс „Інституту Живих Мов“ і простудіювати ту чи ту мовознавчо-нормативну працю.

Отже, підкреслюємо: в нас немає діла! Це вияв тієї психічної настанови, що тепер опанувала загал нашої еміграції й що ставить справи нашої національної культури на серйозний кінець, даючи перешкоду комерційній політиканству. Обов'язок відкривати очі на по дієвність і боротися з нею падає на наших науковців і взагалі прапівників культури. Тим то треба радити закликам й вказівкам проф. Чапленка й проф. Шереха, бо вони вияв глибокого розуміння нашої теперішньої еміграційної проблематики.

Хай же їхнє слово стане інеретнім ділом!

Проф. Яр. РУДНИЦЬКИЙ.

ВЖЕ ВИЙШЛА ДРУКОМ У

Видавництві „Прометей“

НОВА КНИЖКА

проф. І. Мазепи

Підстави

нашого відродження

ПРИЧИНИ НАШОЇ БЕЗДЕРЖАВНОСТІ

Ціна книжки 10 НМ. Замовляти: „Prometej Verlag“ Neu-Ulm, Ludwigstrasse 10.

Кооперація в житті українських скитальців

„Кооперація — дитина злиднів“ пишуть дослідники й пропагатори кооперативного руху. Без сумніву, це правда. Але треба було б додати: „в умовах лібералістично-капіталістичної системи“. Бо в умовах інших політично-господарських систем і режимів для кооперації зовсім нема місця.

Коли часом в цих інших системах вона ніби існує, то та „кооперація“ (за назвою) не лише не допомагає своїм членам, а навпаки — до краю їх використовує і руйнує їх добробут. В житті українських скитальців за їх переселення на нові терени та за влаштування на нових місцях кооперативів переселенців та поселенців можуть дуже й дуже допомогати своїм членам: спільна позичка грошей (кредит), спільний переїзд, спільне набуття землі для поселення, спільний закуп будівельних матеріалів, машин та зваряддя, живого реманенту, насіння, харчів, промислових виробів.

А пізніше — спільний збут продуктів сільськогосподарства, спільне їх перероблення в продукти шляхотніші й дорожчі, користування кооперативними машини-випозичальнями, майстернями тощо. Все це такі господарські дії та чинності, за

яких кооперативне об'єднання може дуже допомогти майбутнім переселенцям і поселенцям, а при тому майже не обмежить їх волі та ініціативи.

Тому нема нічого дивного, що Головна Переселенча Управа в Мюнхені опрацює нині статут переселенських кооперативів, які охопили б все життя і працю українських скитальців-переселенців, починаючи вже від сьогоднішнього дня.

Але самого статуту замало. Майбутні члени переселенських кооперативів мали б вивчати головні засадничі відомості про кооперацію.

Український Технічно-Господарський Інститут (УТГІ) в Регенсбурзі саме оголосив вписи на позаочний курс „Теорії Кооперації“, підручник (скрипти) до якого написав проф. Борис Мартос.

Курс цей охоплює такі питання: вступ, соціальні підстави кооперації, визначення поняття кооперації, соціально-економічна природа кооперації, класифікація кооперативів, організаційні принципи, кооперативні традиції, терміни, література.

УТГІ пішов назустріч переселенцям-кооператорам і встановив на цей курс найнижчі студійні такси, а

саме: з керуванням студіями (включаючи і підручник) — тридцять п'ять марок, без керівництва студіями (для персоналу й давніших студійників УТГІ) — самий підручник — двадцять марок.

За колективного впису — для гуртків позаочних студій кооперації та для таборових курсів кооперації, при вписі понайменше десяти студійників, УТГІ робить двадцять відсотків знижки.

Отже, швидше берімося до студій кооперації.

В. Д.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Подаю до відома питомців Духовної Семінарії, що через холод і морози позамерзали водогінні труби в Духовній Семінарії й навітря їх потрапиває ще кілька днів, поки механік зможе їх урухомити. З уваги на те пересуваю речезець іспитів на день 12. березня п. р., а початок семестра на день 15. березня п. р. Прошу точно придержатися поданих тут реченців.

О. Н. Вояковський
Апостольський Візитатор
і Адміністратор.

Дирекція вчительського семінару в Міттенвальді подає до відома, що на Педагогію можуть бути прийняті теж особи, що не мають ДП. По ближчі інформації треба звертатися до Дирекції.

Група українських есперантистів підготувала видавництво білетеню українською й есперантською мовами „УКРАЇНСЬКИЙ ЕСПЕРАНТИСТ“, що головатиме інформації про стан есперантського руху в світі та есперантською мовою інформуватиме чужинний світ про українську проблему, українські питання, осаги українців на новій еміграції тощо. Одначасно в „Українському Есперантисті“ друкуватиметься курс есперантської мови.

Ініціативна група українських есперантистів закликає цим шляхом всіх українських есперантистів та прaxильників есперантства відкликнутися, подати свої адреси, прислати замовлення на білетень, висловлювати свої побажання та плани.

Усе листування слати на адресу: „Ukraina Esperantisto“ (13 b) Augsburg-Gögingen, Schliessfach 6. (Не забувайте додати марку на відно-вля!).

Усні інформації: інж. Т. Якимець — (14) Unterturken, Kreis Nürtingen, Schulstr. 3; М. Михайлів — (13 a) Bayreuth, Leonrodstr. 2; М. Дольницький — (13 b) Augsburg Sommer-Kaserne.

НОВІ ВИДАННЯ

Дж. В. Сімсон — Україна, історичний та географічний атлас. 3 англійської мови переклад А. Штефан. „Українська Книга“, Авсбург 1946.

ОРЛИК ч. 1 — місячник культури і суспільного життя. Січень 1947 р.

БОРИС МАРТОС, професор УГА — Теорія кооперації (курс лекцій). Регенсбург-Берхтсгаден 1947. (циклост.)

ОГОЛОШЕННЯ

Вийшов друком літературний журнал

«Заграва» ч. 4

Поезії Т. Осмачки, Ю. Клена, К. Ореста, Яра Слаутича, В. Газенклевера. Проза: І. Смоляк, Н. Кибалюка, Д. Сарбера і Р. Коннелла. Афоризми В. Державина, спомини Л. Чкаленка і О. Лятушківської, статті Дм. Чижевського і Гр. Шевичука.

Замовлення слати на адресу: Авсбург, Sommer-казерне, 2/85, „ЗАГРАВА“.

«ГОВЕРЛЯ» Українське

Народне Мистецтво

спілка з о. пор. в Мюнхені

купує та приймає в коміс різьбярські виробы, вишивки та килими, як також zatrudняє різьбярів та килимарів на доглядних умовах. Письменні зголошення слати на адресу: „ГОВЕРЛЯ“ Укр. Фолькскувст Мюнхен 8, Ойсерс Прінципентен-штрассе 65 I

Листування редакції

Автора рукопису надісланого нам статті „Audiat et altera pars“ просимо подати нам свою адресу.

Пан Самойленко (Шляйсгайм). Надіслані Вам часопису досі утруднювалося неприємністю поданої Вами адреси. Просимо подати Вашу адресу докладно і вразно.

СПОРТ

ЗМАГАННЯ З ПІДНЯТТЯ ТЯГАРІВ

9-го лютого в укр. таборі Новий Ульм Спортивним Товариством „Беркут“ були проведені обласні змагання з підняття тягарів (штанга). На ці змагання ніхто з інших таборів Авсбургської області не приїхав. Так само слід підкреслити повну відсутність на цих змаганнях будь-якого представника Обл. Делегатури Ф. К., тоді як ці змагання проводилися як обласні.

Програма змагань складалася з т. зв. „олімійського трибор'я“ (виписк, ривок та поштовх двома руками). З відсутністю конкурентів результати були на відносно низькому рівні. Перші місця здобули: п. п. Гасяк, Бобровський, Богачевський, Воскобийнік Даниленко та Пелія — всі з „Беркута“. Тим самим вони здобули право на участь в змаганнях з підняття тягарів цілої американської зони. Споді-

ваємось, що дехто з наших атлетів увійде в склад репрезентаційної дружини української еміграції.

Зустрілися дружини атлетів

23-го лютого в таборі Новий Ульм відбулася товариська зустріч між дружинами атлетів УСТ „Беркут“ та „Остиями“ — українською дружиною з Шляйсгайму (п. п. Треба, Сас, Кусий, Лоргун та Володін), що підняла загальну вагу 1.120 кг проти 1067, 5 кг дружини „Беркут“. Змагання пройшли квалю. Результати окремих змагань дуже добрі. Ліпший — п. Кусий, що з'єднав в собі одночасно й блискавично борця, через що його послано запрошувати до себе німецькі спортові клуби Мюнхену та Ульму.

П.

РОЗШУКИ

— Рідних і знайомих з с. Шнурівка коло Бродів — Кіт Олекса, писати на адресу: Іван Вовк, Райнгардт-казерне, Новий Ульм а/Д с/66.

— Знайомих і друзів з с. Богданівки розшукує Микола Свядоченко, писати на адресу: Микола Володимирів, Райнгардт-казерне с/66. Новий Ульм а/Д.

— Батька Чепка Деміда, маму Феклу, брата Леоніда та зятя Пердерів Семена, сестру Катерину й Віталія — Добровольська Серафима. Новий Ульм, Блок Д, кімн. 112. д.

— Ярош Василь Филипович — рідних та знайомих — Regensburg, Stadthof, Gerhardingerstraße 2/b. W. Jarosch.

— Анатоль Сидор розшукує двоюрідну сестру Тоню та Валю Фабіян, Тоню Півневу. Адреса: Новий Ульм, ред. „Укр. Вісті“.

— Усик Леонід — відгукнісь на адресу „Українські Вісті“ для Владислава.

— Д-р Хмільовського із Станіслава — Рибачек Кастель. ДП.

— Сивий — Писарева Зенька та Писарева Тадіка — мати Писарева Юлія. Пасса, Табір ДП, Масроф, блок 8.

— Батька — Грозного Тимофія, дядьки: Грозного Михайла, Грозного Максима, Слика Ягора, сестру — Грозну Олександру. Знайомих: Ревека Микола, Мухомка Агея — Грозний Віктор, В'югост бай Ганновер Укр. табір, барак 23-14.

— Стенура Олексій — відгукнісь!! Для Олександра Олександрівського на адресу „Українські Вісті“.

— Дружину Антоніну Цимбал, доньку Євгенію, доньку Ніну; знайомих — Галайденко Параску, Галайденко Ірку, Майстер Зіну. Хто знає про їхнє перебування, прошу повідомити на таку адресу: Цимбал Іван, УНРРА 1061, Новий Ульм, Райнгардт-казерне, бл. Е, кімн. 86.

— Рідних і знайомих: Івана Харит, Дмитра Якубовича, Андрія Тучина, Марію Кошак, Юсифа Чирка — Іван Сухожак, табір 25, Б. Б. № 23, Галендорф коло Брауншвайгу.

— Рідних і знайомих — Петро Вуїк, Табір 25, Б. Б. № 23, Галендорф коло Брауншвайгу.

— Родичів Миколу та Анну Коваленко — Соколов Володимир, Галендорф коло Брауншвайгу, табір 25 Б, гараж 5.

— Рідних та знайомих: Бичка Івана, Лук'янченка Івана — Литус Віктор І, Галендорф коло Брауншвайгу табір 25 Б., гараж 4.

— Володимира Спагату з Дрогобича, перебував під час бомбардування в Ессені, Марину, Воробянську — Спостайко Юлія, Новий Ульм, team 1061 Б. С/42.

— Баштевич Ольгу, Ненаткевич Бориса, Ненаткевич Віру, Цимбалок Гаврила — Баштевич Андрій, Фрідріхсгафен а. Б. Гохштрассе 28. (Французька зона).

— Брата Фляк Ярослава який до березня 1945 працював у Берліні, і прот. Стрільчука Василя — Фляк Остап, Корнберг Кр. Ротенбург а/Ф. Міхновського 18.

— Рідних та знайомих із Сокаля або з Маленківської Воли та Ілька Петика пошукують Петик Іван із Сокаля та Петик Іван із Маленківської Воли. Писати: Петик Іван та Петик Іван Вайсенбург, укр. табір Янштрассе 29. (Американська зона).

— Рідних та знайомих з села Копачів — Новосад Ліла (з дому Борсенко), Шляйсгайм, УНРРА team 1074, бл. 10, к. м. 15.

— Знайомих і друзів із Бродів розшукує Вовк Іван. Новий Ульм, Райнгардт казе, в. С/66.

— Дружину Олександру, двох синів Олександра та Горислава, Ялущука Андрія, Дняка Юхима, Дрошенка Миколу та інших знайомих — Кушпир Олександр Хар. Фройленталь, Вагікан Міссіон, кр. Людвігсбург, 14а Вюртемберг.

— Барштенка Петра та Лісниченка Івана — Дамаровський Іван, Бамберг, Унтер-Санд штр. 45.

— Федика Василя, що останньо перебував у Ратгеняві біля Берліна — Федик Мірослав, Ашаффенбург, Бойсбруле-казерне 257.

— Шарковських з Боршева — Ботульницька Марія, Берхтсгаден „Орлик“ бл. IV/65 д.

— Степана і Марію Кожанівських, що останньо перебували в Ферлінгені коло Штуттгарту — Петро та Ярослава з Мюнхену.

— Рідних та знайомих: Попика Михайла, Герського Івана — Мудрий Василь, Ашаффенбург, Бойс Бруле-казерне 257. бл. 5.

— Андрона і Дуно Булагок з села Фусева, повіт Горохівський на Волині, шукає Ярон Ставечич з Канади та його жінка Катерина рідна сестра Дуно з села Квасів, пов. Горохів. Відомості надіслати: Ногосад Олександр, Шляйсгайм, УНРРА Team 1074, бл. 10, кім. 15.

— Рідних, знайомих та односельчан з села Охлопів, пов. Горохів на Волині — Новосад Олександр, Шляйсгайм, УНРРА, Team 1074, бл. 10, кім. 15.

— Чоловіка, Карташова Іпатія — Карташова Катерина, ДП Камп Штеффенкірхен 6. Розегайм.

ДО НАШИХ ЗАМОВЦІВ

Подаємо таксу оплати за надрукування оголошень в нашому часописі: 1 стор. — 600 НМ, 1/2 стор. — 350 НМ, 1/4 стор. — 200 НМ, 1/3 стор. — 100 НМ, 1/16 стор. — 50 НМ, 1/32 стор. — 25 НМ.

РОЗШУКИ — 50 пфеніг. за кожне окреме слово.

Належну суму слід надіслати разом з текстом оголошення.

Без попередньої оплати — оголошень друкувати не будемо.

Адміністрація.

Часопис „УКРАЇНСЬКІ ВІСТІ“ виходить ЩОНЕДІЛІ

Приймається перелатувати:

На 1 місяць — 4 НМ

„ 3 „ — 12 НМ

Ціна окремого числа 1 НМ.

Організуйте групову перелатувати та зголошуйтеся для кольпуртажу. — Кольпуртерам знижка 20%. — У справах перелатувати, одержування часопису, зміни адреси тощо — звертатися листово і особисто до Адміністрації.

Administration „Ukrainki Wisti“ Neu-Ulm, Ludwigstr. 10.

Видавничі спілка „УКРАЇНСЬКІ ВІСТІ“

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ
Головний редактор Ів. БАГРЯНИЙ.

Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи, а з приводу невміщених дописів листується лише в особливих випадках. — Дописи і листи в справах редакційних адресувати не окремим співпрацівникам, а Редакції:

Redaktion „Ukrainki Wisti“ Neu-Ulm, Ludwigstrasse 10.

Редактори приймають особисто в українському таборі Н. Ульму — Блок „А“, 8 — 12 год. щоденно, крім суботи.

Authorized by Information Control Division

Druck: Schwäbische Donau-Zeitung, Ulm.

Новий фах у руки — миловарство

Український Технічно-Господарський Інститут (УТГІ) в Регенсбурзі розпочав запис курсантів на новий позаочний курс практичного характеру — курс ч. 204 — „Практичне миловарство“, який провадить кореспонденційною методою, користуючись для цього лекціями (скриптами), що їх написали спеціально для УТГІ два знавці варення мила: інж. П. Лещенко та інж. П. Василюк.

Скрипти ці є добрим підручником для осіб, що бажають набути практичні знання й ознайомитися з таємницями виробу — від найпростішого — хатньо-кустарного виробництва до модерного, що провадиться на заводах, устаткованих модерним фабричним зарядженням. Обидва автори є фахівці: перший якраз в

галузі хатнього виробництва, — другий — як керівник більшої модерної миловарні.

Отже — дуже багато практичних рецептів і вказівок у курсі дають добру можливість для осіб з 4-5 класами середньої освіти засвоїти собі, особливо — при умові керівництва студіями за допомогою вказівок і пояснень фахівця (кореспонденційною методою) — всі необхідні теоретичні й практичні дані, для застосування набутих знань у практиці.

Це важливо для осіб, що мають на меті емігрувати до країн з мало розвиненим промислом і з такою великою кількістю відповідних сировин (тваринний товщ, рослинний олій) як, напр., Аргентина, Австралія, Африка тод.). М. З.

В справі високошкільних стипендій «КОДУСУ» на літній семестр

„Комісія Допомоги Українському Студентству“ (КоДУС) повідомляє, що приймає вже прохання в справі високошкільних стипендій та допомог на літній семестр 1947. Власноручні прохання належить вносити через місцеві студентські організації, або громади на руки Філії „Комісії“ в Авсбурзі, Ганновері, Мюнхені, Регенсбурзі й Тюбінгені на Представництво „Комісії“ в Гайделберзі, Гісені, Геттінгені, Ерлянгені, Карльсруе, Марбурзі, Франкфурті й Фрайбурзі. Прохання про нові стипендії належить удокументувати

посвідками про впис на літній семестр, поступи в науці в минулому семестрі та про матеріальний стан прохача; прохання про продовження стипендій мають бути теж удокументовані посвідками впису та посвідками про поступи в науці. Прохання проситься вносити найдалше до 15. березня п. р. Ближчі інформації подають наші філії і Представництва та Управи Українських Студентських Громад.

„Комісія Допомоги Українському Студентству“.

Конкурс

Повідомляється всіх заінтересованих, що Кураторія „Стипендіального Фонду“ ім. бл. п. д-ра Степана Шухевича уже приймає прохання в справі високошкільних стипендій на літній семестр 1947 р. Стипендії призначені першою чергою для петентів колишніх політ'язнів і дітей колишніх політ'язнів, що перебували в тюрмах і концтаборах і там загинули. В разі незаголошення згаданих кандидатів або якщо число їх буде менше як 5, Кураторія може признати стипендії спеціально здібним студентам і учням, що не відповідають цим вимогам. Речення внесення прохань минає безумовно

25. 3. 1947 р. Пізніше внесені прохання не будуть розглядані. Відповідно удокументовані прохання належить вносити на адресу: „Liga Ukrajinskych politwjasniw — Filia, Regensburg, Ganhofersiedlung, DP-Camp“. Кураторія прохає всіх петентів ознайомитися докладно із змістом інформативного комунікату, поміщеного в числі 14 тижневика „Українське Слово“ з 29. 9. 1946 р., в якому подані всі умовини одержання стипендій.

Кураторія „Стипендіального Фонду“ ім. бл. п. д-ра Степана Шухевича“.

Від редакції

Останніми днями ми одержали листи від українців, що просять висвітлити питання партійних відносин на еміграції.

Відповідаємо: „Українські Вісті“ є загальноукраїнським, непартійним часописом, що даних питань не порушує, тим більше, що офіційно партійне життя в середовищі ДП не існує.

Щождо того, чи УРДП є комуністична чи „некомуністична“ партія, просимо звертатися до п. ред. Пеленського, який є ініціатором такої кваліфікації УРДП і, очевидно, мусять відповідати за свої писання.